

อนาคควัส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมุพฺพชฺชสฺส ฯ

๕ สตุถา สาวตฺถิยํ อุปนิสฺสาย ปุพฺพารามे วิสาชาข กวณฺปิเท วสนฺโต
อชิตถेโร อารพฺภ อณาคเท อุปฺปนฺเน ทสฺสโพชิตฺตฺเต เทเสสิ ฯ

๑๐ เอกทิวสมฺมุทิสฺส สารีปฺพุตฺตเถโร ภาณฺเต ภควา อชิตถेโร ภาทฺทกปฺุเป
อริยเมตฺตฺเตยฺโย พุทฺโธ อุตฺตมปฺุคฺคโล ชาโต อโหสิ ฯ นฺน อญฺเฆ กปฺุเป พุทฺธา อเนกา
อุปฺปนฺนา ภาวิสฺสนฺตฺติ สตุถารํ ปุจฺฉิ ฯ สตุถา นฺน โภ สารีปฺพุตฺต ชมฺมราช สพฺเพ สตุถา
โลเก นิพฺพุตฺตา พุทฺธภาวํ ลภิตฺวา आयุหฺปรีโยสาเน ปรีนิพฺพุตา อเหตุํ ฯ อญฺเฆ
๑๕ สตุถา ปาปกมฺมํ กริตฺวา อิตฺโต มนุสฺสโลกโต จวิตฺวา จกฺขุสฺส อปาเยสฺส นิพฺพุตฺตา ตโต
จวิตฺวา ปรมฺปรา คตา ปารมิโย ปุเรตฺวา พุทฺธภาวญฺจ ปจฺเจกพุทฺธภาวญฺจ อรหตฺต-
ภาวญฺจ ปตฺวา นิพฺพานํ ลภนฺติ ฯ อปิ อญฺเฆ ปน สตุถา ปุณฺณํ กตฺวา ฉกามภเวสฺส
พุทฺทมฺโกลเณสฺส นิพฺพุตฺติตฺวา ตโต จวิตฺวา ปรมฺปรา คตา ปารมิโย ปุเรตฺวา พุทฺธ-
ภาวญฺจ ปจฺเจกพุทฺธภาวญฺจ อรหตฺตภาวญฺจ ปตฺวา นิพฺพานํ คมิสฺสนฺติ โภ สารีปฺพุตฺต
๒๕ อตีตา พุทฺธา อนนฺตา อเหตุํ ฯ आयุ มยฺหํ ปรีทึนา ภาวิตฺวา พุทฺธคณฺนาย ปรีมาณํ น
ปรีคฺคณฺหามิ ฯ โภ สารีปฺพุตฺต ชมฺมราช อณาคเต ทสฺสพฺพุธา อุปฺปนฺนา ภาวิสฺสนฺตฺติ
วตฺวา ตฺถเห อโหสิ ฯ

๒๐ สารีปฺพุตฺโต ภาณฺเต ภควา ทสฺสพฺพุเช จตฺตปรีสมฺมุชฺเช เทเสถาคิ สตุถารํ
ยาจิ ฯ อถ ภควา สารีปฺพุตฺตสฺส วจฺนํ สุตฺวา มหากรฺณาย สยฺจโจิตฺโต สารีปฺพุตฺตํ สกฺขี
กตฺวา อณาคเต อุปฺปนฺนสฺส ทสฺสพฺพุตฺตสฺส อเหตุํ เทเสสิ โภ สารีปฺพุตฺต ชมฺมราช สฺโณหิ
มยิ ปรีนิพฺพุเต มยฺหํ สาสนํ ทิฏฺฐติ ปญฺจ อชิตฺมา อเหตุํ ฯ ปญฺจาชิตฺเม อติกฺกนฺเต
มนุสฺสา आयุหฺปรีทึนา ทสฺสวฺจฺจรา อเหตุํ ฯ ยทา ปญฺจวสุลิกทวารกฺขสฺส จ

๕ ปรุจวสุสติกาย ทาริกาย จ อววาโห ภวิสฺสติ ฯ ททา กาเล สตุณฺตรกปฺโป
 ภวิสฺสติ ฯ มนุสฺสา อณฺณมณฺณฺ ขาเตควา มรณํ ปาปฺณิสฺสุ ฯ อถ เตสุ เย ปณฺธิตา ปจฺมเมว
 ทํ วินาสํ สุตฺวา ปพฺพตฺตฺราทีสุ ปวิสฺสิตฺวา นิสฺสียิสฺสุ ฯ เท จเปตฺวา อวเสสา อณฺณมณฺณฺ
 ปหริตฺวา วินสฺสฺนฺติ ฯ สตุตฺตเม ทิวเส อติฏฺกนฺเต อตุตฺตโน อตุตฺตโน นินฺธิยา นิกฺขมิตฺวา
 อณฺณมณฺณฺ อาลิจฺจิตฺวา สมคฺคํ ปฏฺฐิตฺวา ลีลํ รกฺขิตฺวา กมฺมฏฺจานานิ ภาเวนฺติ ฯ
 กตฺมานิ กมฺมฏฺจานานิ ฯ อयํ อตุตฺตภาโว อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตตา อสุภํ อสุจฺจิตฺ
 อิทํ กมฺมฏฺจานํ ภาเวนฺติ ฯ

๑๐ อถ มนุสฺสา ลีลํ นิจฺจํ รกฺขิตฺวา อายุ วชฺชนฺติ ทสฺสํวจฺจรายุกา ภวิสฺสฺนฺติ ฯ
 ทสฺสํวจฺจรายุกานํ ปุตฺตฺตา วิสฺสิตํวจฺจรา ภวิสฺสฺนฺติ วิสฺสิตํวจฺจรายุกานํ ปุตฺตฺตา
 ทิสฺสํวจฺจรายุกานิ ปุตฺตฺตา จตฺตฺตาพิสฺสํวจฺจรานํ ปุตฺตฺตา ปณฺณาสปณฺณาสํวจฺจรานํ ปุตฺตฺตา
 สตฺสคฺสํวจฺจรานํ ปุตฺตฺตา สหสฺสสฺสสฺสสํวจฺจรานํ ปุตฺตฺตา ทสฺสสฺสสฺสสฺสสํวจฺจรานํ
 ปุตฺตฺตา สตฺสสฺสสฺสํ อายุ วชฺชนฺติ ยาว อสงฺฺเขยฺยาयุกา มนุสฺสา วชฺชนฺติ ฯ ททา สตุตฺตานํ
 ชรารมณํ น ปณฺณายติ ฯ มนุสฺสา ปมตฺตฺตา หุตฺวา อายุปริหีนฺา โหนฺติ ฯ อสงฺฺเขยฺยา-
 ยุกโต ปริหายิตฺวา ยาว อสฺสิติวสฺสสฺสสฺสายุกา มนุสฺสา ภวิสฺสฺนฺติ ฯ ปรุจวสุสฺสติกสฺส
 ๑๕ ทารกสฺส ปรุจวสุสฺสติกาย ทาริกาย อววาโห ภวิสฺสติ ฯ ททา ทสฺทิวสํ ปณฺจทสฺทิวสํ
 เทโว วสฺสติ ฯ ปจฺวี วชฺชนฺติ ฯ สกฺลชฺมฺพุทฺธิเป ปจฺวี สมคฺลํ มฺขเกริ วิย อโหสิ ฯ
 ททา สกฺลชฺมฺพุทฺธิเป มนุสฺสปริสา สมิทฺธา เทวปุตฺตฺตา วิย อภรณานิ ชาเรนฺติ ฯ
 อิตฺติโย สมิทฺธา เทวจฺจฺจรา วิย อภรณานิ ชาเรนฺติ ฯ ชฺมฺพุทฺธิโป สฺสสมิทฺโท โหติ ฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฐโม อุตเทโส

๕ ททา พาราณสี เกตุมติ นาม นคร ชาค์ ฯ ที่นํ นคร โสฬสโยชนํ
 วิตุถารํ นคร เอกโยชนํ จตุสุ ทวาเรสุ จตุตาโร กปปรุกษา อูปปรุชนุติ
 ตํ นคร สตุตปาการํ สตุตรตมยํ ฯ ททา มทานนการเทวปุตโต ฉสุ
 กามาวจเรสุ อนุโอมปฏิโลมวเสน เทวสิวี อนุภวนุโต ตโต จวิตวา ตตถ
 สงขจกกวคฺติราชา หุทวา รชชํ กาเรสิ ฯ อถ ราชานุภาเวณ มหาปนาทอชฺฌาวา
 สตุตรตมยสุวณฺฒปาสาโท อญฺญาคฺคโค อากาเสนาคฺคทวา เกตุมิตนกรมชฺเฌ
 ปติฏฐหิสฺสตี จตุราสีตีสหฺสสนาฏิกิตฺติโย ปาสาเท อูปปรุชนุติ ฯ

๑๐ ททา สหฺสสุปฺตุเต ลภติ เขฏฐปฺตุโต อชิตกฺมาโร นาม ฯ โส
 ปริถายกรตโน อโหสี ฯ จกฺกรตณฺจ อิตฺถีรตณฺจ มกฺกรตณฺจ หคฺคิรตณฺจ
 อสุสรตณฺจ คทปฺติรตณฺจ ปริถายกรตณฺจจาตี สตุตรตนาถิ ราชาน ลภติ ฯ
 ปาสาทสมิเป รตณฺธโร อุตฺปาตี ฯ สรสุส ปากาโร สุวณฺฒมโย เวสุริยมโย
 รชทมโย อโหสี ฯ อุตฺกํ สุกนฺธํ มโนรมมํ ปญฺจปทุมสณฺฑนํ เทวกฺุมทสมฺปนฺนํ
 โหตี ฯ สมิเป ฐชวตฺตํ รตมมยํ อโหสี ฯ ททา สกถมฺพฺพีเป จตุราสีตีสหฺส-
 ๑๕ มทานกรานิ อูปปรุชนุติ ฯ ตตถ จตุราสีตีสหฺสชคฺติยราชาน ภาวสุสนฺติ สพฺเพ
 ราชูหิ ปริวฺโต จกฺกวคฺติราชา จกฺกวคฺติสมฺปตฺตี ทิพฺพสมฺปตฺตี วิย สกถมฺพฺพีเป
 อนุภวตี ฯ

๒๐ ททา จกฺกวคฺติรณฺโณ ปุโรหิตो ปากโณ อสฺทิสฺโส สุพฺรหมพฺรานุโม
 นาม อโหสี ฯ ศสุส ภริยา พฺรหฺมวตี นาม ฯ ททา เมตฺเตยฺยโพธิสฺสโต
 เทเวหิ อายาจิโต คฺคสิปฺรโต จวิตวา อาสาหฺพณฺณมฺโปสเถ ปจฺจสกาเด
 ศสุสา กจฺฉิมฺหิ ปฺริสฺสนฺธิ คณฺหิ ฯ ททา จาคฺคฺมหาราชิกา คพฺภํ รกฺชนุติ ฯ
 ทสมาสจฺจเยน มาคฺคจฺจวิโต นิภมฺหิ ฯ ททา สกถมฺพฺพีเป มหานิมิตฺตณฺจ
 ชุทฺทกนิมิตฺตณฺจ หวคฺตีสนิมิตฺตานํ ปาตุภวนุติ ฯ สกถจกฺกวาเพ คนฺโช
 ๒๕ อุตฺปาตี ฯ โพธิสฺสศสุส วสนคฺคทาย ตโย ปาสาทา อูปปรุชนุติ เอโก สีริวฺชฺโธ
 นาม เอโก สีหุชคฺโธ นาม เอโก จนฺทโก นาม ฯ สศสหฺสสนาฏิกิตฺติโย

อโรคา สุขสมปยุนา พุทธารมณณ์ สริตวา พุทธานุภาเวน ชาคํ โภชนสาดี
ภุชิตวา อารมณวตถาตงการาพินิ นีวาเสตวา อตฺตานิ จีวนติ ฯ ตสมํ ปน
ภควติ ชมฺมจกํ เทเสนเต เทวมนุสฺसानํ ทีสโกฏฺปิมาณานิ ชมฺมาภิสมโย อโหสิ ฯ
อํ ปน อนากถวโส วิตถาริทฺทโพ ฯ

๕

โภ สาริปุตฺต ชมฺมราช โส หส ปารมิโย ปุเรตฺวา เอกา ปารมี
ปากฺกา อโหสิ เหวํ อโนปมาย พุทธสิริยา อนนฺตาย พุทธดีลาย สกคฺโลเก
พุทฺธรชฺชํ สกคฺคิ ฯ อตฺต สาริปุตฺโต ภูเต ภควา เอกา ปารมี อริยมเตฺยยสฺส
ปากฺกา กิทิสา ภวิสฺสคฺคิ สตฺตารํ ยาจติ ฯ สตฺตา เตน ยาจิตฺ อคฺคํ อาหริ ฯ

๑๐

อคฺคตสมํ โภ สาริปุตฺต ชมฺมราช สิริมคฺคพุทฺธกาเอ อินฺทปตฺตนคเร
โส โพรสิตฺโต อริยมเตฺยโย สงฺขจกฺกวตฺติราชา นาม อุทปาติ ฯ ตสฺส
จกฺกรตฺตณฺจ มณฺริตฺตณฺจ หคฺคิรตฺตณฺจ อสฺสรตฺตณฺจ ปริณายกฺรตฺตณฺจ คหปคฺิรตฺตณฺจ
อิตฺถิรตฺตณฺจ อิติ สตฺตรตฺตนาณิ ปาปฺปณฺโส ฯ อินฺทปตฺตนคเร ทิมฺโส สคฺคตฺโยชนิกํ
ทิริยโต ติโยชนิกํ ฯ จกฺกุสุ ทฺวาเรสุ จตฺตวาโร กปฺปรุกฺขา อุปฺปชฺชิสฺสุ ฯ นครมชฺเช
เอโก ปาสาโท สคฺคตฺตณฺนิโก ทิมฺโส ทฺวิโยชนิกโก อุทปาติ ฯ ตตฺถ สงฺขจกฺกวตฺติราชา
มหาสมปฺตฺติ ออนุภาติ ฯ สิริมคฺคตสมฺพุทฺโธ โสเก อุทปาติ ฯ อินฺทปตฺตนคเรโต
พุทฺธวสนฺภูฐานํ โสวสโยชนปมาณํ อโหสิ ฯ น ตํ ราชา ชานาติ ฯ

๑๕

กทา สงฺขจกฺกวตฺติราชา เอกทิวสํ เสตจตฺตคฺคเฏฐา สุวณฺณเปลฺลสงฺเก
นิสีทิตฺวา เหวํ ปตฺตณํ อกาสิ โย พุทฺธรตฺตณฺจ ชมฺมรตฺตณฺจ สงฺขรตฺตณฺจ
สาสนํ เม วทติ ฯ ตสฺส จกฺกวตฺติรชฺชํ ทตฺวา อหํ พุทฺธสฺส สนฺติกํ คมิสฺสุสามีติ ฯ
กทา กาเอ เอโก ทลิตฺทกฺกตฺตปฺโต ตสฺส สาสเน ปพฺพชฺชิตฺ สามเณโร โทติ ฯ
ตสฺส มาตา อณฺณุสฺส ทาสี อโหสิ ฯ โส จินฺเตสิ มาตา เม ภุชิสฺสุสา โทคฺคิ ฯ
ชนํ คเวสนฺโต ตํ ปน นครํ ปาวีสี ฯ มหาชนโน สามเณรรูปํ ทิสฺวา อชานนฺโต
อํ ยกฺโข ภวิสฺสคฺคิ สณฺญา ยทฺนฺเตน ตํ ปหริติ ฯ โส ภยภีตคฺคิโต ราชภานํ
ปวิสีตฺวา ญญู ปุโรโต ติฏฺฐติ ฯ ราชา ตํ ทิสฺวา ปุจฺฉิ โภ มาถว โภ นาม
อาคโศสีติ ฯ อหํ มหาราช สามเณโร นามาติ ฯ มาถว เกน สามเณโร นามาสิํติ ฯ

๒๕

พุกกร รณญา กคนฺธิ ฯ

๕ ททา ราชา สามเณร อภิสัญจิตวาน เอกโก ว อุตฺตรภิกฺขุโฆ
 พุทฺธวสนฺนฺวณํ คจฺจนฺติ ฯ ศสฺส รณฺโญ สฺขุมชาตีกสฺส ปาเทน คจฺจนฺตสฺส
 เอกทิวสํ เทว ปาธา ภินฺนา โหนฺติ ฯ เทวปาหตลา โลหิตํ ปคฺคฺมรฺติ ฯ
 เทวปาเท ภินฺเน ตีณิ ทิวสานิ เทวชงฺฆเณ เทวหตฺถเณ ราชา คจฺจนฺติ ฯ
 จตฺตถทิวเส เทวคฤดา เทวชงฺฆมา โลหิตํ ปคฺคฺมรฺติ ฯ ททา ราชา จินฺนฺเตสิ
 อหํ อูเรน นฺน คจฺจนฺมิตฺติ เอวํ จินฺนฺเตตฺวา ปจฺจนฺ อูเรน คจฺจนฺติ ฯ ราชา อูเรน
 คจฺจนฺโต พุกฺขิโต ปิ พุทฺธหตฺถสนํ ปฏิจฺจ พุกฺขํ อธิวาเสสิ ฯ

๑๐ ททา สิริมคฺโข ภาควา มหาการุณิโก สพฺพพญฺญาเณน โลกํ
 ไวโลเกนฺโต ศสฺส วิริยพลํ ทิสฺวา อหํ ราชา พุทฺธชงฺกุโร พุทฺธทีโฆ พุทฺธวาโส
 มํ ปฏิจฺจ มหาพุกฺขํ อนุโลกิ อหํ ปน ศสฺส สนฺตีกํ คจฺจนฺมิตฺติ จินฺนฺเตตฺวา พุทฺธสิริยา
 คนฺตฺวา พุทฺธตฺถภาวํ อนุตฺตรณฺยาปฺตฺวา มาณวณเวสํ นิमितฺวา รณํ นิमितฺวา รตมารุญฺห
 คจฺจนฺติ ฯ ภาควา คจฺจนฺโต ปน จกฺกาวตฺติริยฺโญ สมฺมุชา ตินฺนฺตฺติ ฯ ภาควา โภ
 อูเรน มคฺคํ คโต ปฏิกฺกมาหิ อหํ ปฏิกฺกมิสฺสสามิตฺติ อาห ฯ ราชา ศสฺส วจฺนํ
 ๑๕ สุตฺวา โภ สารถิ มม กิจฺเจเน มคฺคํ คจฺจนฺโต กิ ปฏิกฺกมิสฺสสามิ พุทฺธปฺนุชํ
 พุทฺธารมฺมณํ คจฺจนฺมิ มยฺหํ สริเร เท รณํ คจฺจนฺเปหิ ปถํ น เทมิตฺติ อาห ฯ
 โภ มาณว พุทฺธสฺส สนฺตีกํ สเจ คจฺจนฺสิ มยฺหํ รณํ อารุห อหํ พุทฺธสฺส สนฺตีกํ
 คมิสฺสสามิตฺติ ฯ ราชา สารถิสฺส วจฺนํ สุตฺวา สาชฺฐติ รณํ อภिरุทฺติ ฯ ภาควา รณฺญา
 สหฺวี ปุพฺพพารามภิกฺขุโฆ คจฺจนฺติ ฯ สตฺถริ มคฺคฺมชฺเช สมฺปตฺเต ตทา ทาวตีสโต
 ๒๐ สฺขาทา โอคฺตริตฺวา ปุริสเวสํ นิमितฺวา เอกํ ปุณฺณํ ทิพฺพภตฺตํ คเหตฺวา อาคนฺตฺวา
 รตปฺโรทฺถุสฺสิตา อาห โภ สารถิ สเจ เอกํ ภตฺตปฺนุณฺณํ อิจฺจนฺสิ เท ทํ เทมิ สเจ
 ปน น อิจฺจนฺสิ ทํ จตฺตเทมิตฺติ ฯ โภ มาณว มยฺหํ ปน เอโก อปฺปกนฺนุพฺพโล ปุริโส
 อตฺติ ปุริสสฺส เทศฺ ภตฺตํ เม เทหิตฺติ ฯ สฺขาทา ศสฺส ภตฺตํ อทาสิ ฯ อถ
 ๒๕ ภาควา ภตฺตํ สกิตฺวา รณฺโญ อทาสิ ฯ ททา สกฺโก เทวราชา ทิพฺพพุกฺกํ คเหตฺวา
 ทาวตีสโต โอคฺตริตฺวา ปุริสเวสํ นิमितฺวา ปถกฺกนํ อํเสน ฉกฺกิตฺวา อาคนฺตฺวา

ทเถว วฑฐว ทํ สวารณิสฺส อทาสี ฯ ภควา รมฺญญู อุตฺถํ อทาสี ฯ สงฺขจกฺกวฑฐิตฺราชา
ปน ทิปฺพภคฺคํ ทิปฺพทฺถกํ ปรีภุญฺชติ ฯ

๕ ฏฺฐานปริโยสาเน ทิปฺพโกชนทิปฺพทฺถกานฺภาเวเน สทฺเพ อุปทฺทวา วินิสฺสนฺติ ฯ
 ๘ ราชา สุขิตฺโต โทติ ฯ ททา คจฺจนฺโต คจฺจนฺโต จ ปน ปุพฺพพารามสนฺตีกํ สมฺปาปุณฺนี ฯ
 นิสฺสนฺโน โทติ ฯ ททา ราชา รมฺโต โอรุญฺเห ปุพฺพพาราม ปวีสิตฺวา พุทฺธรํสีปํ
 ทิสฺสวา ว วิสฺสนฺนํ นุฑฺดา อโหสิ ฯ สทฺธา ราชาเน อาท มหาปุริส ภควา อิช
 วสฺสิตฺติ ฯ ททา ราชา อสฺสาสํ ปฏฺฐิตฺวา สทฺธ สมิปํ อฺปสงฺกมิทฺวา เอกมฺนุคํ
 ๑๐ ฐานํ นิสฺสิตฺวา อญฺชลํ ปคฺคหมาโน ภควนฺตเมททโวจ ญฺเต ภควา โลกนายก
 โลกปฏฺฐิตฺว เอกํ ฆมฺมมฺนุคํ เทเสถาติ ฯ ภควา มหาราช สุโณทฺธิ นินฺพพานํ
 ๑๕ ฆมฺมกํ ปจฺจเวกฺขสฺสิตฺติ รมฺญญู ฆมฺมํ เทเสสิ ฯ ราชา เอกํ ฆมฺมปทํ สุตฺวา ญฺเต
 ภควา ทิฏฺฐตฺถ มา อปรํ ฆมฺมํ เทเสถาติ นินฺวาเรสิ ฯ กสฺมา ราชา นินฺวาเรสฺสิตฺติ ฯ
 ราชา จินฺเตสิ ภควา พฺหุ ฆมฺมํ สเจ เทเสยฺย ปุชฺจารทํ ฆมฺมํ เม นตฺถิ อหํ
 เอกเมว ฆมฺมํ สุตฺวา ทสฺส ปุชฺจารทํ เอกทานํ เม ทสฺสามิตฺติ ทสฺมา ราชา
 ๒๐ นินฺวาเรสฺสิตฺติ ฯ ททา สงฺขจกฺกวฑฐิตฺราชา ภควนฺตเมททโวจ ญฺเต เอวํ ฑฺฒฺเหสุ
 สทฺพทฺธเมสุ เอกํ นินฺพพานํ อนฺตํ เทเสนฺเตสุ อหํ สทฺพทฺธเรสุ สีสํ ญฺตเมว
 มยฺหํ ฉินฺทิตฺวา ฑฺฒฺหํ ทาว ฆมฺมํ ปุชฺชาวิเสสํ ปุเชมิตฺติ วฑฐวา สีสํ นเชน ฉินฺทิตฺวา
 ทตฺถตฺเต สีสํ อฺเปทฺวา สีสโฆชฺชิตฺโต เอกํ คาถมาท

๒๐ ญฺเต สิริมตฺตทฺทท อมคํ ยาด ปุริโต
 ฉินฺนา สีสทาเนน ปจฺจโต ยามิ นินฺพพานฺติ ฯ

๒๕ อิติ คาถาปริโยสาเน จุโต กุสฺสิตฺปุเร นินฺพทฺติ ฯ โภ สวาริปุคฺค ฆมฺมราช เอวเมว
 เอกา ปารมี ปาภฏิกา ชาคาคิ ฯ โภ สวาริปุคฺค ฆมฺมราช อริยมเตยฺเยโย ภควา
 สีสทวณฺเณน ทิมฺโส อญฺฐาสฺสิตฺทโต อโหสิ ฯ ปาทชฺญฺโต โฉนฺตปคฺคสมิตฺตเณ
 รคฺคินฺทิวํ ปภา อโหสิ ฯ สีสโต โฉนฺตปคฺคสมิตฺตเณ อวีจิตฺโต ยาว ภวคฺคา
 พุทฺธรํภา อโหสิ ฯ สีสโฉนฺตปคฺคสมิตฺตเณ อญฺญานฺนุมา ปภา อปริจฺฉินฺนา อโหสิ ฯ

สตฺยทวิสกตณเดเน เอโก กปฺปรุกฺโข ชาโต ฯ โภ สาริปุคฺค ฌมฺมราช สพุโ
ชโน มยฺหํ รูปกายํ น ปสฺสตี ฯ มยฺหํ สาสนํ สเจ ลภิตฺวา ทานํ เทติ สีสํ รุกฺข
ภวานํ ภาวเตติ เทยฺย เณเน อริยเมตฺเตยฺยสฺส พุทฺธสฺส สฺนฺติเก อุปฺปชฺฐิสฺสตีติ ฯ

ฉิตฺติ อุกฺกุเทโส อริยเมตฺเตยฺยสฺส ปฺรโม นิฏฺฐิตो ฯ

๕
หุติโย อุกฺกุเทโส

๑๐ โภ สาริปุคฺค ฌมฺมราช อริยเมตฺเตยฺยสฺส สาสนปรีทึนกาเล อิมสฺมี
ภทฺทกปฺเป อัยํ ปฺรวิ อคฺคินา ทยฺหิติ ฯ ภทฺทกปฺเป อติกฺกนฺเต สฺญญกปฺไป
เอกอสฺงเขยฺโย อุกฺกปาติ ฯ สฺญญกปฺเป อติกฺกนฺเต เอโก กปฺไป มจฺจทกปฺไป
อุกฺกปาติ ฯ ตตฺถ ราโม จ ฌมฺมราชา จาติ เทว พุทฺธา นิพฺพตฺตุนฺติ ฯ ททา
๑๐ สพุพฺสตฺตานํ อายุ เอกอสฺงเขยฺยํ อโหสิ ฯ ยทา เอกอสฺงเขยฺยาปฺปรีทึนา
มนุสฺสา นวนตฺตสํวจุรกายุกา อเหตุํ ฯ ททา ปฺรมํ รามฺมราชา นาม สฺมมาสมฺพุทฺโ
โลเก อุกฺกปาติ ฯ ภควา อายุนวนตฺตสํวจุโร อโหสิ ฯ โส ทิมโส อตีตฺตโถ
จฺนฺหนรุกฺโข โพธิรุกฺโข อโหสิ ฯ พุทฺธรตีปภา ธชฺชทิสฺสา วิย สกคคาภาเส นิจฺจ
โองาสฺนฺติ ฯ อถ พุทฺธานุภาเวเน เอโก กปฺปรุกฺโข นิพฺพตฺติ ฯ สพุเพ มหาชนา
๑๕ กปฺปรุกฺโข นิสฺสาย อตฺตานํ นิจฺจ ชีวนฺติ ฯ รามสฺมมาสมฺพุทฺธสาสเน สพุเพ สตฺตา
สคฺคํ คจฺจนฺติ ฯ โภ สาริปุคฺค ฌมฺมราช รามราชา ทสปรามิโย ปุเรตฺวา เอกา
ปรามิ ปากฺกา อโหสิ ฉิตฺติ สมฺปตฺติ ลภติ ฯ

๒๐ โภ สาริปุคฺค ฌมฺมราช กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺธกาเล รามราชา นารโ
นาม มาจเว อโหสิ ฯ ททา นารโ อินฺทพฺพรหฺมาทึเท เทเวหิ ปรีวาริตํ
สมฺมาสมฺพุทฺธํ อตีตฺตยานุพฺพณฺนสมฺปนฺนํ ทิสฺวา จิยฺเตสิ กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺโ มยา
อติหฺลลโภ ก็ มยฺหํ อตฺตภาเวเน จิคุจฺฉิตฺเตน อนํ อตฺตโน สรีรํ สุวณฺณปทีปํ วิย
กถฺว่า ภควโต ปุเชสฺสาเมตี จินฺเตตฺตฺวา เทว วตฺถานิ คเตตฺวา เณเน เณเมตฺตฺวา
สีสโต ยาว ปาทตฺตา เวตฺเตตฺวา สีสุปริ อคฺคินา ทีเปตฺวา สฺมมาสมฺพุทฺธสฺส
๒๕ ปุเชสิ ฯ ภนฺเต ภควา อิมินา องฺคชิวิตฺทเวเนเน สพุพฺพญฺตฺตญาณสฺส ปจฺจโย
โหตุติ ปตฺถนํ อกาสิ ฯ ททา จตฺตปรีสมฺชฺเช กสฺสปสมฺมาสมฺพุทฺโ ทํ พุยาภาสิ ฯ

๕ โภ นารทมาถว ภูทกปุเป อคฺคินา พทฺธเ แอกอสงฺเขโย สุตฺตมฺปิเป นาม
 อโหสิ ฯ สุตฺตมฺปิเป อคฺคิกนฺเต มนฺทกมฺปิเป อุตฺปาติ ฯ อนาคต ตตฺถ กมฺปิเป
 โส ทฺวํ งามสมฺมาสมฺพุทฺโธ นีพฺพตฺติสฺสตี สตฺถา พุยาภาสิ ฯ ตทา นารทมาถว
 เอกฺรตฺตี อคฺคินา ปชฺชวลิโต จูโต ตฺถิตฺตฺตฺเร นีพฺพตฺติ ฯ ปุชฺชาธาเน ปทุมคพฺภ
 อุตฺปาติ ฯ สพฺเพ มหาชนา ปทุมคพฺภํ ทิสฺวา อํ นารทมาถว อโห วัต
 อจฺฉริยฺภูโต อนาคต พุทฺโธ ภวิสฺสตีติ ปสฺสิตฺตฺวา มหาปุณฺธุ ปุชฺเชสุํ ฯ

๑๐ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราชา อํจฺฉวีวิตฺถานณเอน งามราชา อนาคต
 สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสตี ฯ สรีรปุชฺชาณเอน ทิมฺโส ภควา อสฺตีทตฺถโถ อุตฺปาติ ฯ
 วีวิตฺถานณเอน นวนหุคอายุโก นีพฺพตฺติ ฯ เอกฺรตฺตี อคฺคินา ปชฺชวลิคณเอน
 พุทฺธรํสีปภา รตฺตินทิวํ นิจฺจํ โธภาสเนติ ฯ สุริยจฺนทปภา อปฺปภาสา อโหสิ ฯ
 โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราชา สพฺเพ มนฺธุสา มยฺหํ สาสเน มคฺคณฺถํ อลภิตฺวา
 อริยเมตฺเตยฺยพฺพุทฺธสาสเน ทานาทินี ปุญฺญานิ ปุเรตฺวา มคฺคณฺถํ อลภิตฺวา
 งามสมฺมาสมฺพุทฺธสาสเน อภิปฺตฺถเนตฺตุติ ฯ

๑๕ อิติ งามสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุตฺเทโส
 ทฺติโย นินฺริโต

๒๐ ตฺติโย อุตฺเทโส

๒๕ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราชา งามสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส สาสเน อคฺคิกนฺเต
 ตตฺถ กมฺปิเป มนฺธุสา อายุปญฺจนหุคสํจฺจรา นีพฺพตฺตีสุ ฯ ตทา ปสฺเสนทิกอสฺโส
 ราชา ฌมฺมราชา พุทฺโธ ภวิสฺสตี ฯ ปญฺจนหุคสํจฺจรายุกํ ภควา ทิมฺโส โสณสทฺถโถ
 อโหสิ ฯ นาครุกฺโข โฟธิรุกฺโข อโหสิ ฯ กจฺฉนฺเต สตฺถริ เทวปาเท
 เทวมหาปทุมานิ ปสฺวียา ภิชฺชิตฺตฺวา สมฺปฏิจฺฉิสฺสุ ฯ เอกกํ ปทุมํ รตฺถกมฺปิปมาถ
 อโหสิ ฯ ปตฺติภูตฺตปทุมเน เทว ปาหา ทิฏฺฐเนติ ฯ นิสิตฺถนฺธาเน เอกํ ปทุมํ
 สคฺคตฺตณนยํ อปฺปชฺชิตฺติ ฯ เอโถ กมฺปิรุกฺโข อุตฺปาติ ฯ สพฺเพ มหาชนา กมฺปิรุกฺษ
 นิสฺสาย อตฺตณํ ชีวนฺติ ฯ น กสิณา น วาณิชา อเหสุํ ฯ พุทฺธานุภาเวณ อํ
 สมฺปตฺติ อุตฺปาติ ฯ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราชา โส ทส ปารมฺมियो ปุเรตฺวา

ตทา ภควา ยถา สงกปโป เต อตุถิ ตถา ชิปฺปนฺเต สมิชฺฌตฺติ พุยกาสี ฯ

๕ ตทา โส เหมจฺจา นาคภวนํ อุปริ ยาว พุรฺหมโลกา สหฺโ
 อหฺมฺกฺคจฺจติ ฯ ตทา นาคราชา นาคภวโต อารุหิ ฯ มหาพุรฺหมมา พุรฺหมโลกโต
 โอตริ ฯ มหาพุรฺหมมา จ นาคราชา จ สตุถฺ สนฺติคํ อุปสงกมิตฺวา วนฺทิตฺวา
 ๕ สตุถารํ ปุจฺฉิสฺสํ กิ ฆนฺเต สมิชฺฌตฺตีติ ฯ โภนฺโต สหฺมมาณโว มยฺหิ รตฺติณฺทิวา
 วตุเถหิ ปฺริจฺฉนาทโก เตน ตสฺส ปตฺตนา สมิชฺฌตฺตีติ ภควา อโวจ ฯ กิ ฆนฺเต
 สมิชฺฌนภาวํ กิ เหตุ โภ ปุจฺโย ตสฺส ภเวยฺยติ ฯ โภนฺโต เทวตาโย
 อิมสฺสึมิ ภทฺทกปฺเป อติภฺกนฺเต มณฺทกปฺโป อุทฺปาหิ ฯ ตตฺถ รามราชา ปจฺม
 รามสมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ ปุจฺฉา อยํ มาณโว พุทฺโธ ภวิสฺสตีติ ตสฺส
 ๑๐ สมิชฺฌนภาวํ เทวานํ ภควา อภฺขาสี ฯ ตทา สหฺเพ เทวคณา สหฺเพ นาคราชาโน
 สหฺเพ มหาพุรฺหมมาโน ตาชฺฐการํ กตฺวา มหาปฺุชาวิเสสํ ตสฺส ปุเชสฺสํ

๑๕ โภ สาริปุตฺต ฆมฺมราช ตสฺส เทวปทุมปฺุณฺณเลน ปาทจฺรณกาเล
 เทวปทุมมา รตฺถกปฺปมาณา นิพฺพตฺตุนฺติ ฯ ชนฺตึณฺเลน กปฺปรุกฺโข นิพฺพตฺติ ฯ
 วตฺถปฺริจฺฉนาทณฺณเลน ยตฺถ จาเน นิสฺสีหิ ยตฺถ จาเน สยติ ตตฺถ ตตฺถ คพฺภํ สฺรมฺม
 ๑๕ สตุตฺรตนมฺยํ นิพฺพตฺติ ฯ เทวปทุมชีวิตฺณเลน ภควา आयุปฺณฺจนฺตสฺสวฺจฺจโร อโหสิ ฯ
 โภ สาริปุตฺต ฆมฺมราช ตตฺถ โภนาคมนพฺยากตฺจาเน เอโก กปฺปรุกฺโข
 อุทฺปาหิ ฯ สหฺเพ มหาชนา กปฺปรุกฺโข นิสฺสาย ชีวิทํ ชีวนฺติ ฯ โภ สาริปุตฺต
 ฆมฺมราช สหฺโพ มหาชโน อริยเมตฺเตยฺยสาสนํ ปตฺถเถติ อริยเมตฺเตยฺยสาสนํ
 ๒๐ สเจ น ลภติ รามสมฺมาสมฺพุทฺธํ ปตฺถเถติ ตํ รามสมฺพุทฺธํ สเจ น ลภติ
 ปสฺสเสนทิกอสฺสฆมฺมราชสมฺมาสมฺพุทฺธํ อภิปตฺถเถตีติ ฯ

อติ ปสฺสเสนทิกอสฺสฆมฺมราชสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุทฺเทโส
 ตติโย นิฏฺฐิตฺโต

จตุรโกธ อุตเทโส

โก สารีปุตฺต ฌมฺมราช งามสนฺมาสมพฺพเท จ ฌมฺมราชสนฺมาสมพฺพเท
 จ อติกฺกนุเตสุ มนฺตกนฺไป อกฺคินา ทฺยหิตี ฯ ทฺยหปฺริโยसानเ เอโก กนฺไป
 สารกนฺไป นาม อุตฺปาตี ฯ ตตฺถ กนฺเป เอโก ปุคฺคโธ พุทฺโธ ภวิสฺสตี โส โก
 ๕ ปุคฺคโลตี ฯ มารราชา ฌมฺมสาปฺสนฺมาสมพฺพโธ นาม อโหสี ฯ ทีฆโส ภควา
 อสฺสึทฺทโก ฯ พุทฺธวโรปภา สุริยจฺนุทฺปภา วิย วิชฺชุตฺตา วิย จ อโหสี ฯ ยทา
 ยตฺถ ยตฺถ พุทฺโธ คจฺจติ จ นิสฺสึทฺติ จ สยตี จ ตทา ตตฺถ ตตฺถ เสตฺถตฺถ
 ตฺติโยชนปฺปมาณํ อากาเส อพฺพกฺคจฺจติ ฯ ภควา อายุทฺสนนฺตคฺคํจฺจโร อโหสี ฯ
 ๑๐ สาดรฺกโธ โพลฺลรฺกโธ อโหสี ฯ พุทฺธานุภาเวน เอโก นิธิ อุนฺปชฺชึ ฯ สพฺเพ
 มหาจฺณา นิธิ นิสฺสํสา ยตฺถคานํ ชีวนฺติ ฯ โก สารีปุตฺต ฌมฺมราช โส ทสฺปารมฺมึโย
 ปฺปูเรตฺวา เอกา ปารมฺมึ ปากฺกฺวา อิมํ สมฺปตฺตึ อภตี ฯ

โก สารีปุตฺต ฌมฺมราช กสฺสปสนฺมาสมพฺพทกาเด มารราชา
 มทาเสนาปตี อโหสี ฯ โส นามเณ โทชึ นาม อมฺจโจ อุตฺปาตี ฯ เอกํ สมยํ
 กสฺสปสนฺมาสมพฺพโธ นิโคธฺรทฺเทจฺจฺจา ผลสฺมาปตฺตึ อนฺนภาวึทฺวา ผลสฺมาปตฺตึโต
 ๑๕ นิกฺขมึทฺวา เขตฺวาเน วิหฺรตี ฯ ตทา กิงฺกิสฺสุมหाराชา ผลสฺมาปตฺตึยา อานิสฺสํ
 ลูทฺวา จินฺเตสิ พุทฺธสฺส ทานํ ททามิ ฌมฺมํ สุทฺถามึตี ฯ โส ราชนฺริเส อาณาเปตี
 ฌมฺโก ปฺริสา โย ปุคฺคโธ ปฺรสมฺตรํ ราชานํ พุทฺธสฺส ทานํ เทตี ทสฺส ราชนฺทโธ
 ภวิสฺสตีตี เภริญฺจาราเปตฺตี ฯ ราชปฺริสา รญฺโญ วจันํ สมฺปฏฺฐิจฺจิตฺวา ตเถว
 สกถนภเร เภริญฺจาราเปตฺติ ฯ ราชา ทตฺถิเสนํ อสฺสเสนํ รถเสนํ ปตฺตึเสนํ อสฺสิเสนฺนตฺตี
 ๒๐ ปญฺจเสนา เขตฺวานสฺส สมฺนตฺโต อารกฺขํ ทณฺหาเปตี ฯ

ตทา โทชึอมฺจโจ จินฺเตสิ เอวํ ภควา ผลสฺมาปตฺตึโต ฐฏฺโฐ ทาย
 รตฺตึยา วิภาตฺยา อหํ เขตฺสฺส ปฺรสมฺตรเมว ทานํ ทสฺสํามิ ทสฺส เสวโก สเจปึ
 มํ สตฺตฺถา ฉินฺทิสฺสตี มรณเวว มยฺหํ เสยฺโยตี จินฺเตตฺวา จ ปน ปตฺตฺทวารํ
 ปกฺโกสาเปตฺวา อาท ภูทฺเท ฌมฺหากํ ราชา สกถนภเร โย โย ตถาคทสฺส
 ๒๕ ปฺรสมฺตรํ ทานํ เทตี ทสฺส ทสฺส ราชนฺทโธ ภวิสฺสตีตี ราชปฺริเส เภริญฺจาราเปตี

๕ อิทานี ตถาคตสฺส ปรมเวท ทาปํ ทสฺสามิ ราชทนต์โท เม ภวิสฺสตี อหํ มคฺคา วา ชีวํ
 วา น ชานามิ สเจ เม ทานํ ทนฺตสฺส มคฺคํ เสยฺโย ภวิสฺสตี ภาทเท เอกํ
 ปุทฺทภคฺคตฺตญฺจ เอกํ วตฺตญฺจ มยฺหํ เทหิตี ฯ ภริยา ตสฺส วจันํ สุตฺวา สาธฺตึ
 สมฺปฏฺฐิจิตฺวา สามิกสฺส อุกฺขทานํ สํหริตฺวา อตฺตโน อญฺญํ ทานํ ปฏิภาคํ ตสฺส
 ทตฺวา สามิ อิมํ เม ทานํ ปฏิภาคํ ภทฺวโต เทหิ สามิ อิมํ เต ทานํ ปฏิภาคํ
 ภทฺวโต เทหิตี อถ ฯ โส นิพฺพานสฺส ปจฺจยํ วตฺตญฺจ ภคฺคตฺตญฺจ อุกฺขํ คเหตฺวา
 ภริยภาคญฺจ เกหา นิกฺขมิตฺวา เขตวานาภิมุโข ปายาสี ฯ

๑๐ ตทา ราชปฺริสา คํ ทิสฺวา อหํสุ โภ เสนาปติ กิ การณา ตถาคตสฺส
 สนฺติเก อากจฺฉสฺสตี ฯ เตสํ วจันํ สุตฺวา โส จินฺเตสิ สเจ อหํ รมฺญา
 พุทฺธนิมนฺตนตฺตถาย เปสิโตติ วทามิ ปุคฺคตสฺส มุสา ภนฺตสฺส ทินฺนสฺส ทานํ
 นิปฺปลํ โหติ เตน อิทานิ สจฺจํ วทามิติ จินฺเตตฺวา ราชปฺริเส อาท โภนฺโต
 ราชเสวกา อหํ พุทฺธสฺส สนฺติกํ กนฺตฺวา ทานํ ทสฺสามิติ ฯ อถ ราชเสวกา
 ตสฺส วจันํ สุตฺวา โภชาภิมุทฺธา คํ อหํสุ โภ อมฺจจ กิ ทวํ ราชทนต์ น ชานาสี
 กิณฺนุ เต คีวา ทตฺถิตีวา อสฺสคฺคีวา ปพฺพทคฺคีวา อโยคฺคีวา วิย มญฺญสิ อมิจ กิ
 ๑๕ กทลิตีวา วิย คีวา น มญฺญสิตี วตฺวา อมจฺจํ คเหตฺวา กจฺฉํ ทนฺนิตฺวา รมฺโญ
 สนฺติเก อูปนาเมสฺสุ ฯ ราชธา คํ อมจฺจํ ทิสฺวา โภธํ อูปฺปาเทตฺวา วชฺชตฺตเก
 ปกฺโกสาเปตฺวา โภนฺโต วชฺชตฺตกา อมจฺจสฺส ราชทนต์ กโรธาติ อานาเปสิ ฯ
 เต ตสฺส วจันํ สุตฺวา อมจฺจํ ทนฺนํ คเหตฺวา สฺसानํ เนตฺวา สฺसानฏฺฐานเ
 ปาปฺปิตฺสุ ฯ

๒๐ ตสมฺมึ ชเช ภทฺวา สพฺพมฺมุคฺคาณเณ คํ การณํ อุตฺวา มยฺหํ เหตุ อยํ
 พุทฺธวโส มรณํ ปตฺโต ภวิสฺสคฺคี จินฺเตตฺวา เขตฺวานเ พุทฺธนิมิตฺตํ นิมิตฺวา คํ
 นิสฺสาเปสิ ฯ สยฺปิ ภทฺวา พุทฺธรูปํ อนฺตธฺมาเปตฺวา สฺसानเ คจฺฉติ ฯ วชฺชตฺตกาณํ
 จกฺขุณิ พุทฺธรูปํ สิสฺสินฺนปฺริสรูปํ วิย ปสฺสนฺติ ฯ อมจฺจสฺส จกฺขุณิ พุทฺธรูปํ ปกฺติรูปํ
 ปสฺสนฺติ ฯ ตทา ภทฺวา อมจฺจเมคฺทวโจ โภ อมจฺจ อิทานิ ชีวิทํ เต ชหิสฺสสฺสี ฯ
 ๒๕ ยถาพลํ ยํ ปจฺจยํ เต อตฺถิ คํ ทานํ เทหิ จิตฺตํ ปสาเทหิติ ฯ ราชเสวเกน

๕
 คสุส นินนทานัน คหิตกาเด ปริกัณฺเฑ โหติ ฯ พุทฺธานุภาเวณ คสุส ปุโรโต ปาฏัก
 ธาตํ ฯ โส พุทฺธวจนํ สุตฺวา จิตฺตํ ปสาเททฺวา ตํ คเหทฺวา อตฺตโน ภาคณฺจ
 ภริยาย ภาคณฺจ ตถาคคสุส ทฺวา ภูเต โลกปฏิสฺสรม ชีวิตทานัน เม ชิตฺตํ อิมินา
 นสทาเนน พุทฺโธ โหมิ อนาคเตติ ปตฺถนํ อภาสิ ฯ อถ ภควา สีเส อมฺจจ
 ปรามสิตฺวา มหาสุชํ นินฺนคฺคเตหิ พุทฺธโต มุญฺจาหิ ยถา ปตฺถเกหิ ตถา จิปรูปํ โหตุ
 โภ อมฺจจ เอกกปุเป อนาคเต เอโก พุทฺโธ ภวิสฺสสํสํติ พุยาภาสิ ฯ พุยาภริตฺวา
 จ ปน เขตวนเมว ปิวตฺเตทฺวา อมฺจเจเน ทินนภคฺคํ ภูมฺชิ ฯ

๑๐
 ๑๕
 ๒๐
 ๒๕
 ๓๐
 ๓๕
 ๔๐
 ๔๕
 ๕๐
 ๕๕
 ๖๐
 ๖๕
 ๗๐
 ๗๕
 ๘๐
 ๘๕
 ๙๐
 ๙๕
 ๑๐๐
 ๑๐๕
 ๑๑๐
 ๑๑๕
 ๑๒๐
 ๑๒๕
 ๑๓๐
 ๑๓๕
 ๑๔๐
 ๑๔๕
 ๑๕๐
 ๑๕๕
 ๑๖๐
 ๑๖๕
 ๑๗๐
 ๑๗๕
 ๑๘๐
 ๑๘๕
 ๑๙๐
 ๑๙๕
 ๒๐๐
 ๒๐๕
 ๒๑๐
 ๒๑๕
 ๒๒๐
 ๒๒๕
 ๒๓๐
 ๒๓๕
 ๒๔๐
 ๒๔๕
 ๒๕๐
 ๒๕๕
 ๒๖๐
 ๒๖๕
 ๒๗๐
 ๒๗๕
 ๒๘๐
 ๒๘๕
 ๒๙๐
 ๒๙๕
 ๓๐๐
 ๓๐๕
 ๓๑๐
 ๓๑๕
 ๓๒๐
 ๓๒๕
 ๓๓๐
 ๓๓๕
 ๓๔๐
 ๓๔๕
 ๓๕๐
 ๓๕๕
 ๓๖๐
 ๓๖๕
 ๓๗๐
 ๓๗๕
 ๓๘๐
 ๓๘๕
 ๓๙๐
 ๓๙๕
 ๔๐๐
 ๔๐๕
 ๔๑๐
 ๔๑๕
 ๔๒๐
 ๔๒๕
 ๔๓๐
 ๔๓๕
 ๔๔๐
 ๔๔๕
 ๔๕๐
 ๔๕๕
 ๔๖๐
 ๔๖๕
 ๔๗๐
 ๔๗๕
 ๔๘๐
 ๔๘๕
 ๔๙๐
 ๔๙๕
 ๕๐๐

ภุชฺชปรีโยสาเน วชฺชตโก อมฺจจสฺส สีสํ ฉินฺหิ ฯ อมฺจจสฺส
 มตฺกาเด มหาปุริ สจฺจํ สมนฺเวชิ ฯ ปุริสทฺโธ นทิตโต มหา อโหสิ ฯ
 คสมิํ ชเน รญฺโญ เสตคฺคํ ภูมฺชิ ฯ ราชา ตํ อจฺฉริยํ ทิสฺวา อติภยํโก
 นครทวารํ ปินฺหาเปสิ ฯ อถ สฺสาเน อมฺจจมตฺธาเป สฺวณฺณวิมานํ
 สหสฺสนาฏิกิตฺถีหิ ปริกัณฺเฑ นินฺนคฺคํ ฯ โส สมนฺทานิฏฺฐมฺภิโย นินฺนคฺคณฺติ เอโก
 กปุปรุกฺโข นินฺนคฺคํ ฯ อมฺจจสฺส ปุทฺตภริยาโย วิมานญฺจ นินฺนคฺคํ โย จ
 กปุปรุกฺขญฺจ นิสฺสวาย ปญฺจสทฺสวจฺฉรานิ ชีวิตํ ชีวนฺติ ฯ อมฺจจโจ มตฺกขณฺเวย
 พุทฺธทินนทานนฺเวยเนว คฺคิตฺปุเร นินฺนคฺคํ สฺชํ อนุภาวติ ฯ โภ สาริปุทฺต ฌมฺมราช
 เอกปุฏฺฐกตฺถนฺเวยเนว มหารานา คคฺคิตฺสาลิํ นิจฺจํ ปริภุชฺชนฺติ ฯ วตฺถทานนฺเวยเนว
 พุทฺธสฺส อฺปฺริ เสตคฺคํ ติโยชนํ นิจฺจํ นินฺนคฺคํ ฯ ชีวิตทานนฺเวยเนว พุทฺธสฺส อายุ
 ทสนฺหตฺสวจฺฉรํ นินฺนคฺคํ ฯ โภ สาริปุทฺต ฌมฺมราช มารราช ฌมฺมสามิ
 อนาคเต พุทฺโธ ภวิสฺสสํติ ฯ โภ สาริปุทฺต ฌมฺมราช สทฺเพ สตฺตา มยฺหิ สาสฺเป
 อคฺคธมฺมํ สเจ น ลกฺขณฺติ อริยมคฺคเตยฺยสฺส น ลกฺขณฺติ งามสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 ฌมฺมราชสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส จ สเจ น ลกฺขณฺติ ฌมฺมสามิสมฺมาสมฺพุทฺธํ ปตฺถเถวาทิ ฯ

อติ มารสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุตฺเทโส
 จตฺตโธ นินฺนคฺคํ ฯ

ปอจโม อุตเทโส

โก สาริปุตฺต ฌมฺมราช ฌมฺมสามีพฺพุทฺธสาสเน อติกกฺกนฺเต สาริกปฺเป
 อติกกฺกนฺเต เอโก กปฺโป ลกฺขกปฺโป นาม สฺมุญฺโญ อุตฺปาที ๑ เอกลกฺขกปฺเป
 อติกกฺกนฺเต มลฺลทกปฺโป อุตฺปาที ๑ ตตฺถ กปฺเป นารโท จ รัสสิมฺนิ จ เทว
 ๕ พุทฺธา ลุปลฺลชฺชนฺที ๑ ปรมํ อสุรินฺทราหุราชา นารทพฺพุโช นาม ภวิสฺสตี ๑
 ทีฆโส ภควา สตฺตวีสฺสทฺทโถ พุทฺธรัสสิปภา วิชฺชุลฺลา วิย อโหสิ ๑ พุทฺธรัสสิปภา
 หุทฺธา เอกา ปภา ปพฺพสมฺทีสาเยว อโหสิ ๑ พุทฺธสฺส อายุ เอกนฺตุํ อโหสิ ๑
 จนฺทพฺพรุโช โปธิรุโช อโหสิ ๑ สกฺลปฺปวียํ สตฺตรสํ อุตฺปาที ๑ สพฺเพ มหาชนา
 ๑๐ ปฺฐวีรสํ ปรีกฺขณฺติวาทา อุตฺตนาํ ชีวนฺติ ๑ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช นารทพฺพุโช
 กิ ทานํ ททฺวา เอวรูปํ มหาสมฺปตฺตี ลภฺติ ๑ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช ทสฺปารมฺมีย
 ปฺยูเรทฺวา เอกา ปารมฺมึ ปากฺกา โหติ ๑ เอวรูปํ มหาสมฺปตฺตี ลภฺติ ๑

โก สาริปุตฺต ฌมฺมราช กสฺสพฺพุทฺธกาเล โปธิสฺสโต เอโก ราชา
 อโหสิ ๑ นามเน สิริคุตฺโต ราชานาม อโหสิ ๑ นครํ นิมฺลนกรํ นาม ๑ ตสฺส
 ๑๕ มหาเทวี ปน ลมฺพฺพสฺสาเทวี นาม อโหสิ ๑ ราชาน เทว ปุตฺตชฺชีโร ลภฺติ ๑
 เอโก ปุตฺโต นิโครชฺชมาโร นาม ๑ เอกา ชีตา โคทมึ นาม อโหสิ ๑
 เอกทิวสมฺมฺหิ อฏฺฐ พฺราหฺมณา อากนฺทฺวา ตสฺส สนฺติกํ อปฺสงฺกมิตฺวา ชยโฆเสเน
 โถเมทฺวา ราชานํ นครํ ยาจิจฺสุ ๑ ราชาน โสมนสฺสชาโต หุทฺธา อฏฺฐนฺนํ
 พฺราหฺมณานํ นครํ ททฺวา ปุตฺตชฺชีทรณฺ จ เทวัญจ คเหทฺวา นคราน นิกฺขมิตฺวา
 ๒๐ วนสฺสเน ปวีสิตฺวา ฌมฺมิกํ นาม ปพฺพตฺตฺตฺริ อารุญฺห อสฺสมํ มาเปทฺวา ตตฺถ
 จตฺตารโ ชตฺติยานํ สีสํ รกฺขณฺที ๑

ตทา เอโก ยนฺโต นาม ยกฺโข ทีฆโส วีสฺตีสฺสทฺทโถ อรชฺชาน
 นิกฺขมิตฺวา จตฺตนาํ ชตฺติยานํ สมฺมุเช ติฏฺฐติ ๑ มหาราช อนํ ยกฺโข โหมิ
 ๒๕ วนํ รกฺขามิ โลหิตํ ปิวามิ มัสํ ชาทามิ ชีวามิ อนํ อรชฺช สตฺตทฺทตี จตฺตพฺพอสฺเส
 วีสฺติมิเต ชาทามิ ตาย ปิปาสาเยว ปฏฺิพาทิตฺถํ น สกฺโกมิ อิทานิ มหาราช เทว
 ปุตฺเต ยาจิจฺจ อธิ อากจฺฉามิ เทว ปุตฺเต สเจ มยฺหึ เทหิ อนาคเต เอโก
 พุทฺโช ภวิสฺสตีติ เอวํ ยกฺโข ลโวจ ๑

๕ ททา ราชา ตสุส วจน์ สุตวา เอวมาห โภ สุนทรมุข ยกษ อหิ เทว
 ปุตเต ทานตุถาย โปเสมิ อิทานิ อิเม กุมारे ยาจนตุถาย อีชาคจุนลี อิเม
 ปุตเต เต ทสสามีติ วตุวา อัญจาย เทว กุมारे คเหตุวา กมณฺหฺลํ ทกฺขินฺหตุเถน
 คเหตุวา อาห โภ ยกษ มยฺหิ สนฺติกํ เอหีติ อุกกํ อภิสสิญฺจ ๗ ทินฺนกาเล ราชา
 ๑๐ ปรวิญจ เทวสงฺฆเม จ สกฺขี กโรนฺโต อาห โภนฺโต มหาปรวีเทวสงฺฆมา ภวนฺตุตา
 มยฺหิ สกฺขี โหนฺตุ ปุตฺตปิเยหิ สत्ตคฺเณน สหสฺสคฺเณน สत्ตสหสฺสคฺเณน
 สพฺพพญฺตคฺเณนเมว ปิยตโร^๑ อิมินา ปิยปุตฺตทานฉเลน จกฺวตฺตคฺติสมฺปตฺตํ น ปตฺตณฺมิ
 อินฺทสมฺปตฺตํ น ปตฺตณฺมิ มารสมฺปตฺตํ น ปตฺตณฺมิ พุรฺหมสมฺปตฺตํ น ปตฺตณฺมิ
 ปเทสฺราษสมฺปตฺตํ น ปตฺตณฺมิ สพฺพพญฺตคฺเณนสมฺปตฺตํ ปตฺตณฺมิ อิทํ ปุตฺตทานํ
 ๑๐ สพฺพพญฺตคฺเณนสฺส ปจฺจโย โหตุติ ปตฺตณฺ อกาสิ ๗

๑๕ ททา ตสุส รมฺโฆ ปตฺตณาวสาเน ปรวี กมฺปิ สงฺกมฺปิ สมฺปเวธิ ๗
 สาคโร สงฺขฺภิ ๗ ลีเนรฺูปพฺพทราชา สฺเสหิตเวตฺตงฺกุโร วิย ษมฺมิกปพฺพทากิมฺโข
 โอนมิ ๗ เทโว คชฺเชนฺโต ษณิกวสุสํ วสุสิ ๗ อกาลวิษฺฐลตา นิจฺจรีสุ ๗ สกฺโก
 เทวราชา วิษฺฐตฺตรสงฺขํ ษมฺติ มหาพุรฺหฺมา อปฺโปเฏสิ ๗ สพฺเพ เทวา
 ๑๕ มหาสาธฺกการมฺหํสุ ๗ สพฺพานิ อจฺจริยานิ อหฺลํ ๗ ตมตฺถํ ปกาเสนฺโต สตฺถา อาห

นินฺนาทิตา เต ปรวี สทฺโท เต ติทิวฺงคฺโต
 สมฺนฺตา วิษฺฐตา อากู^๒ คีรีนํ ว ปตีสฺตรา

อินฺโท จ พุรฺหฺมา จ พสุธา จ เทวา
 อากาสเทวา วนรฺกฺษเทวา
 โสโม ยโม เวสฺสวณฺโณ จ เทวา
 ๒๐ เต ตํ ปสฺสา นรราชวรนฺติ ๗

^๑ น่าจะเป็น ปิยตฺรนฺติ
^๒ อู หียตฺตนิวิภตฺติ มีไฉนมหาสมฺบิสฺสุตร

โก สารีปุตฺต ฌมฺมราช ตทว กาเล ยกุโข เทว กุมารเ คเหตฺวา
 ๕ ปจฺจิมปณฺณเสาลํ คนฺตุวาท เทว กุมารเ คีวามํ หนฺนเคช ฉินฺหิตฺวา โฉหิตํ วิวิตฺวา
 มรุมฺราช ชาตติ ฯ ยกุชชาทนกาเล ราชว โฉหิตวินฺหฺนุณี ทิสฺวา จิตฺตกมฺปนํ
 อกฺตฺวา โภณฺโต เทวสงฺฆว มยฺหํ ทานํ อโห วต เสยฺโย ตี อุตฺตโน ทานํ
 ๑๐ โภเมตี ฯ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช เทวกุมารทานณฺเนเลน คตฺส พุทฺธสฺส สาสเน
 สพฺเพ มหาธนา ฐปฺปสิริสฺมฺปนฺนา อปฺปฺรชฺชนฺตี ราชฺญโฏ ปุโรโต เทว กุมารเ
 ยกุชชาทนณฺเนเลน พุทฺธรํสีปภา สพฺพรตฺตคินฺทิวํ นิจฺจํ นิพฺพตฺติ ฯ โภ สารีปุตฺต
 ฌมฺมราช สพฺเพ มหาธนา มยฺหํ สาสเน มกฺกณฺณํ น ลภฺนฺตี อริยมคฺเตยฺยสฺส
 จ งามสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส จ ฌมฺมราชสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส จ ฌมฺมสามีสมฺพุทฺธสฺส
 ๑๐ จาติ จตฺตุนํ พุทฺธานํ มกฺกณฺณํ น สาสเน ลภฺนฺตี อนาคเต อสุรินฺทราหฺรณารทสมฺมา-
 สมฺพุทฺธสฺส สาสเน ปตฺถเถถาติ ฯ

อิติ อสุรินฺทราหฺรณารทสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุตฺเทโส
 ปญฺจโม นิกฺขิตฺโต

ฉนฺโฐ อุตฺเทโส

๑๕ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช อสุรินฺทราหฺรณารทสมฺมาสมฺพุทฺธเช อติกฺกนฺเต
 ตตฺถ กปฺเป โสณพฺราหมโณ อนาคเต พุทฺโธ ภวิสฺสตี ฯ ตสฺส นามो รํสิมฺปิ
 นาม อโหสิ ฯ ทีฆโส ภควา สจฺจฺจิตฺตโถ ปิเปตฺติรฺกฺโข โโพธิรฺกฺโข อโหสิ ฯ
 มุนิรํสีปภา ทิวา จ สุวณฺณปภา วิย รตฺตติยา จ ปิตฺตภา วิย
 โธภาสนฺติ ฯ พุทฺธายุกโถ ปญฺจสทฺสสฺสวฺจฺจโร โหติ ฯ พุทฺธสาสเน สพฺเพ
 ๒๐ มหาธนา วาณิภกฺสเกน สีวิทํ กปฺเปเนติ ฯ มนุสฺसानํ ฐปํ สุวณฺณเสทิสํ อโหสิ ฯ
 ตทว มหาชนโถ กปฺปาสวฺจิฆฺณเณ อคฺคินา พยฺหิตี ฯ กปฺปาสรฺหฺนกาเล กปฺปาสณฺณํ
 นานวตฺตติ ฯ มหาชนโถ พุทฺธสาสเน นานาลงฺกาเรติ ชาเรตี ฯ โภ สารีปุตฺต
 ฌมฺมราช รํสิมฺปิสมฺพุทฺโธ ทสฺสปารมิโย ปุเรตฺวา เอกา ปารมี ปากฺกฺวา อโหสิ
 พุทฺธสมฺปตฺตี ลภฺตี ฯ

โก สาริปุตต ขมมราช กกุสนทพทศกาเล โสณโพธิสตุโต

นิพพตฺติ นามเน มามมาณโว นาม อโหสิ ฯ โส มามมาณโว วาณิโซ อติจฺเจโก
 ปจฺมํ วาณิซฺชํ คจฺฉติ เอกํ มฺลํ คเหตุวา ทสณฺถํ ลภฺติ ชนฺํ ลภฺติวา เคนฺหิ
 อากจฺฉติ ฯ อากคกาเล นาวา นทียํ เยว นิมฺมุคฺคา โหติ ฯ มามมาณโว ปจฺฉา
 ๕ ทฺติยํ วาณิซฺชํ คนฺตุวา เอกํ มฺลํ คเหตุวา ทสณฺถํ ลภฺติ ชนฺํ ลภฺติวา เคนฺหิ
 อากจฺฉติ ฯ สตุตเม ทิวเส เคนฺหิ อคฺคินา ทฺยฺหติ ฯ โส มาณโว ตฺติยํ วาณิซฺชํ
 กตุวา เอกํ มฺลํ คเหตุวา ทสณฺถํ ลภฺติ ชนฺํ ลภฺติวา เคนฺหิ อากจฺฉติ ฯ ตตฺถ
 ทิวเส โจรา อากคนฺตุวา สพฺพชนฺํ คเหตุวา ปลาयीสุ ฯ โส มหาวินาสํ ปตฺโต

๑๐ อโหสิ ฯ โส มาฆะ จตุตฺถํ วาณิซฺชํ กตุวา เอกํ มฺลํ คเหตุวา กีนฺตุวา ทสณฺถํ
 ลภฺติ ชนฺํ ลภฺติวา อากจฺฉติ ฯ ตํ ทิวสํ ราชา ราชปฺริสํ มาฆํ ปกุโกสาเปหิ ฯ
 ราชปฺริโส อากคนฺตุวา ตํ มาฆํ คเหตุวา ราชเคนฺหิ เนสิ ฯ ราชา ราชปฺริสํ
 อาณาเปสิ อชฺช ราชปฺริสํ ทฺวํ มาฆสฺส เคนฺหิ คนฺตุวา สพฺพชนฺํ คเหตุวา
 อากจฺฉาหิตี ฯ ราชปฺริโส ตสฺส วจนํ สุตฺวา มาฆสฺส เคนฺหิ คนฺตุวา สพฺพชนฺํ
 คเหตุวา รมฺโฆ อทาสิ ฯ ตทา ตสฺส ภริยา มหาวินาสํ ปตฺตา อโหสิ ฯ

๑๕ มามมาณโว ทุกฺเคน ปิพิโต ภริยาย สทฺธิ มหาวิวาทํ นิพพตฺติ ฯ มามมาณโว
 เคนา นิภฺชมิตุวา สหายกสฺส สนฺติกํ อุปสงฺกมิตุวา เอกํ กมฺพลํ เอกํ สุวณฺณลกฺขํ
 คเหตุวา วาณิซฺชํ คนฺตุวา กสฺมี จาเน คจฺฉามิตี โสสมฺพิเนครํ คนฺตุวา ตทา
 ปุณฺณมีทิวเส อุปฺสณฺธิสฺสํ รกฺขติ ฯ นครวาลีโน นิคโม วา ชนฺปทา วา อากคนฺตุวา
 สภงฺคํ กิสิตุกาโม นครมชฺเช คจฺฉนฺติ ฯ

๒๐ ตทา กกุสนทสฺส พุทฺธสฺส สาวโก ผลสฺมาปตฺติโต นิภฺชนฺโต จินฺเตสิ
 โโก ปุคฺคโล มหาทุกฺเคน ปิพิโต โหตีตี จินฺเตตุวา ทิพฺพจฺกฺขณาณเณ โพธิสตุตฺ
 ทิสฺวา อຍ် มาณโว มหาทุกฺโข โหติ ตสฺส ทิฏฺฐชมฺมเวทนียํ นิพพตฺเตสฺสามิตี
 ปตฺตจิวริ คเหตุวา อากาเสนาคนฺตุวา นครมชฺเช โอตริตุวา มคฺคสฺมีเป
 อฏฺฐจาลี ฯ มหาชนา ตํ ทิสฺวา ปุจฺฉิสฺสุ ภูเต อຍโย อิชฺ กสฺมา ทิฏฺฐตีตี ฯ

๒๕ สาวโก โภณฺโต อุปาสกา อหํ มามมาณโว โวลเเกตุํ อิชฺ ทิฏฺฐามิตี อาท ฯ มหาชนา
 ภูเต เต ทานํ ทสฺสามาติ ฯ น ตํ โส ปฏฺิกคเหตุวา ตตฺถ จาเน เยว
 ทิฏฺฐติ ฯ มหาชนา สภงฺคาย กิพฺนตฺมคฺคํ อคฺมิสฺสุ ฯ

๕ ททา มาฆมาฆโว อากนุทวา สวากํ ทิสฺวา วณฺฑิตฺวา ปุจฺฉิ
 ฃนฺเต กิ อิจฺฉสิ อธิ ตินฺนุสฺสีติ ฯ โส โภ มาฆว ทว ทานํ ปฏิกคณฺหิตุํ อธิ
 ตินฺนุสฺสีติ อาท ฯ มาฆโว ทสฺส วจันํ สุตฺวา จิตฺตํ ปสาเทตฺวา สหสฺสสวีกํ
 อคฺคโน ทคฺคตเล ๕ เปนฺโต วย อสิมมานโส หุตฺวา ฃนฺเต อหํ ปุณฺณชนสฺส
 ๕ วาณิชนํ จตฺตารโ วาเว กตฺวา มหาทฺถุชํ อนุภวามิ อิทานิ วาณิชนํ นิพฺพานํ
 กโรมีติ วตฺวา สุวณฺณตฺถุชญฺจ เอกกมฺพตฺถุชฺจ โสมนสฺสเสน ทสฺส อทาสี ฯ โส
 ทตฺวา จ ปน ปคฺคณํ อทาสี ฃนฺเต อิมินา ทานณฺเฒน สพฺพพณฺณญฺญานสฺส ปจฺจโย
 โทศุ นิพฺพานสฺส ปจฺจโย โทศฺตุติ ฯ โส ทสฺส อนุโมทนํ กโรนฺโต อาท โภ
 อฺปาสก ยถา สงฺกมฺปิเต เต เอวํ ชิปฺปํ สมิชฺชตฺตุติ วตฺวา อากาเสน ฃนฺทฺวา
 ๑๐ อนุทฺรชายิตฺวา ยตฺถ อิจฺฉติ ตตฺถ คจฺฉติ ฯ ทสฺมี คเต เอโก กปฺปรุกฺโข ตตฺถ
 ทินฺนุสฺसाने อฺพปาทิ ทสฺส มฺเฒเอกํ วิมานํ อฺพปฺรชฺชิ ฯ โส กปฺปรุกฺโข นิสฺสาย
 มาฆโว เทวปฺตุโต ฃนฺทมาทนปฺพทเต นิสฺสินฺโน วย ตตฺถ วิมาเน นิสฺสีติ

๑๕ ททา โภสมฺพ็ราราชา สภจฺฉกัณฺโณตํ มหาชนปรีวฺโต คจฺฉติ กปฺปรุกฺโข
 เทวปฺตุตํ วย ตํ วิมาเน นิสฺสินฺนํ ทิสฺวา กปฺปรุกฺโขสนฺตีกํ คจฺฉติ ฯ กปฺปรุกฺโข
 ๑๕ รุกฺขนฺตา เทวตา รณฺโญ คีวํ คเหตฺวา จทฺทเพนฺติ ฯ ราชา กุชฺฉิตฺวา ทสฺส
 วิมานํ อคฺคินา ททาเปติ ฯ ปทฺมคพฺภํ ตตฺถ อฺพปฺรชฺชิตฺวา ตํ สมปฏฺิจฺฉิ ฯ
 ราชา ตํ อจฺฉวริยํ ทิสฺวา มหฺวาทฺทฺชฺเช หุตฺวา โภทิสฺสทฺตํ คาทาเปตฺวา อฺทเก
 นิมฺมชฺราเปสิ ฯ อฺทเก ปทฺมคพฺภํ นิพฺพตฺตุติวฺวา ตํ สมปฏฺิจฺฉิ ฯ ราชา ตํ อจฺฉวริยํ
 ทิสฺวา ตํ มาฆวํ ปุจฺฉิ โภ มาฆว อหํ กปฺปรุกฺโข เกณ เต ทินฺโนติ ฯ โส
 ๒๐ อาท มหาราช อคฺคสวากโ มยฺหํ เทตีติ ฯ ราชา เคนฺหิ อคฺคสวากํ ทวํ
 ทว สนฺติเก ปกฺโกสํทิตฺติ อาท ฯ ททา มหาสฺตุโต อคฺคสวากสฺสาคมนภาวํ
 อธิทฺฐาสี ฃนฺเต มํ อนุภมฺปาย มม สนฺติเก อากจฺฉตฺตุติ ฯ

๒๕ อธิทฺฐานปรีโยสฺวานे โส สวากโ ทสฺส จิตฺตํ ทิพฺเพน จกฺขฺนา
 ทิพฺพโสเทน วิทิตฺวา อากาเสน อพฺภกฺคณฺทฺวา ทสฺส สนฺติเก อฏฺฐาสี ฯ โส
 ๒๕ สฺฐีกกาเล ราชานํ อาท มหาราช สเจ ทวํ มาฆวํ พุทฺธงฺกฺรํ หุสฺสสิ สพฺพชนคฺรํ
 เต ปรีวฺยํ นิมฺมคฺกํ ภาวฺสฺสตีติ วตฺวา อากาเสน สภจฺฉานเมว คจฺฉติ ฯ ราชา
 สวากสฺส วจันํ สุตฺวา ภูทคฺสีโต โภทิสฺสทฺตํ อาท โภ มาฆว อชฺชโต ปฏฺฐาย

ท้วง มม กนิฏฺฐโร โหตีติ โโพธิสตุตฺ อุตฺตโน กนิฏฺฐราเน รุเปสึ ฯ

๕ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช เอกกมฺพททานณเอน มหาสมฺปตฺตึ ลภตี ฯ

โส กกุสฺสบุชฺส จ โภนาถมฺบสฺส จ กุสฺสปสฺส จ โคทมฺสฺส จ เมตฺตเคตฺตยฺบสฺส จ

๕ รัมมสฺส . จ ฌมฺมราชสมฺพุทฺธสฺส จ สมฺมสามิสฺส จ นารทสฺส จาคี อิมสฺ

โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช สหฺมุเท สตุตา มยฺตญฺจ อริยเมตฺตเคตฺตยฺรัมมฌมฺมราช-

สมฺมสามีนารทสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส จาคี เอเตสฺ ฌนฺนํ พุทฺธานํ สาสเน อคฺคณฺมํ

สเจ น อภฺนฺตี อนาคเต โสณพฺราหฺมโณ รสีมฺนิสมฺพุทฺโธ นาม ภวิสฺสตี ตฺตฺเต

ตสฺส สาสเน อคฺคณฺมํ ปตฺตเถถาตี ฯ

๑๐

โสณพฺราหฺมณรสีมฺนิสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุตฺเตโส

ฉฺฉโม นิฏฺฐิตो ฯ

สตุตฺตโม อุตฺเตโส

๑๕

๑๕ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช รสีมฺนิสมฺพุทฺธสฺส สาสเน ปรีตีเน จ

มถฺตทกฺปเป อติกฺกนฺเต จ เอโก มถฺตทกฺปโป อุตฺปาตี ฯ ตตฺถ กปฺเป

๑๕ เทวเทโว จ นรสีโห จ เทว พุทฺธา อุตฺปฺรชฺชนตี ฯ ปฐมํ สุภพฺราหฺมโณ

เทวเทโว นาม พุทฺโธ อุตฺปาตี ฯ ที่สฺโส ภควา อสีตฺติตฺตฺโต ฯ จมฺปกรุกฺโข

โพธิรุกฺโข ฯ พุทฺธรสีปภา ปุปฺปณฺณิกา วีย สีตํ วา อุตฺทํ วา นานโหสิ

สกลโลเก โยภาสนฺตี ฯ ปภา สพฺพโลเก ปุรฺยนฺตี ฯ เทวเทโว สมฺพุทฺโธ

อสีตฺติสหฺสฺสสํวจฺจรายุโก โหตี ฯ พุทฺธานุภาเวเน ปฐวี กนฺธสาติปฺกตี อุตฺปาตี ฯ

๒๐ สหฺมุเพ มหาชบา น วาจิชา น กสิณา โหนฺตี กนฺธสาติคฺคณฺฑลํ คเหตฺวา

ปจิจฺจวา ปรีกฺขณฺตี ฯ พุทฺธานุภาเวเน เอโก กปฺปรุกฺโข นานาภณฺตีกาภรเจตี

โอดมฺพฺโต อุตฺปาตี ฯ สหฺมุเพ มนฺสฺสา ยํ ยํ อิจฺฉนฺตี ตํ ตํ คเหตฺวา อุตฺตทานํ

๒๐

อลงกุโรนุติ เศล สรีร์ น ผลุเสติ ฯ ปกตिया วญฺโณ เศล สุวณฺณวญฺโณ โหติ ฯ
โก สาริปุคฺค ฌมฺมราช เทวเทโว สมนฺนสพฺพุโช ทส ปารมีโย ปุเรตฺวา เอกา
ปารมี ปากฺกา โหติ ตสฺมา มหฺนสฺมปฺตฺถิ ลภติ ฯ

โก สาริปุคฺค ฌมฺมราช โจนาคมนพฺพุทฺถกาเล สุกฺขราหฺมโณ
๕ ฉนฺทนฺตนากรราชา ฉนฺทนฺตสรตีเร นินฺพฺพุติ ฯ เอกทิวสํ โจนาคมนสาวโก
อญฺญาตโกณฺทญฺโญ นาม อายุสงฺขารปรีทีโน ฉนฺทนฺตสรตีเร ปรีนินฺพฺพายิ ฯ ตทา
ฉนฺทนฺตวารณราชา สพฺพญฺญูญฺยานภาวํ อิจฺฉติ ฯ อญฺญาตโกณฺทญฺญุสฺส สรีร์
ทิสฺวา โสมนสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อิทานํ ตสฺส สรีร์ ภาเปสฺสฺสํมิตฺติ จินฺเตตฺวา อธิฏฺฐาติ
โกณฺโฑ เทวสงฺฆา ปุพฺเพ อตฺตภาเว มยา ปุณฺณํ สเจ กตํ อิทานิ เตน
๑๐ กกโจ มม สนฺติเก อปฺปชฺชตฺติ ฯ ตทา กกโจ ตสฺส ปุโรโต นินฺพฺพุติ ฯ โส
เทว ทนฺเต กกเจเน จินฺติตฺวา เอกํ ทนฺตํ โทณํ กาทเรตฺวา เอกํ มยฺรณฺจ
กาเรตฺวา ตตฺถ โทณํ ตสฺส สรีร์ ฐเปสฺสิ ฯ ฉนฺทนฺตราชา ตีรจฺฉนาโน สมนฺโน
กสฺมา โทณฺจ มยฺรณฺจ กโรตีติ วจนฺตฺโต สเจ อจฺริเยเน จิตฺตพฺโพ ฯ ฌมฺ
การณํ ปรีหารเณ กเถตพฺพํ โทณฺสฺสฺสฺสฺส ปุพฺเพ กาลे ปุณฺณํ กริตฺวา อิทานิ
๑๕ สพฺพญฺญูญฺยานํ อิจฺฉติ ฯ เตน วิสฺสุกฺกมฺมเทวปฺตฺโต ทาวทีสฺสฺสฺส อิตฺริตฺวา ยสฺมา
ตสฺมา โทณฺจ มยฺรณฺจ กโรตีติ พยากริสฺสุ ฯ โส เกสาสึสํ คเหตฺวา
สุวณฺณปทีปสฺสฺสํ กตฺวา อคฺคินา ภาเปตฺวา เณรฺสฺส สรีร์ ปุเชสฺสิ ฯ

สตฺตทิวเสสฺสุ นาคา สกฺกคิพฺพตา เณรฺสฺส สรีร์ โทณฺโฑ นีหริตฺวา
มยฺเร ฐเปสฺสุ ฯ โส สีสฺสฺสฺสฺส จินฺทนฺสาร์ ฐเปตฺวา อฺปรี จินฺทนฺสาร์สฺส เณรฺสรีร์
๒๐ ฐเปตฺวา อคฺคินา ภาเปสฺสิ ฯ มยฺโร สเจตฺโน วิย มหฺนาคสฺส อฺปรี ติฏฺฐติ
อากาเส มยฺโร อพฺภุคฺคณฺทฺวา เตโชชาตฺยา นีราวเสสฺสํ ฉายติ ฯ ตทา
ธาตฺสรีรวานิ ปรีวียํ ติฏฺฐนฺติ ฯ ตตฺถ ฐานํ เทวตาโย เจตฺยํ พนฺธิตฺวา
อเหตุํ ฯ ตทา ฉนฺทนฺตราชา ปตฺถนํ อกาสิ เณฺโฑ เทวสงฺฆา อิมินา ทนฺตทาเนน
สพฺพญฺญูญฺยานสฺส ปจฺจโย จ นินฺพฺพานสฺส ปจฺจโย จ โหตฺติ ฯ ตตฺถ
๒๕ ฉนฺทนฺตทฺตฺติราชา ยาวตฺยาณํ ฐิตฺวา อายุพรีโยสฺสานเ จุโต ตฺสฺสฺสฺส นินฺพฺพุติ ฯ

โก สารีปุตฺต ชมฺมราช มยฺหณฺจ เมตฺเตยฺยสุตฺต จ รามสุตฺต จ
ชมฺมราชสุตฺต จ ชมฺมสามิสฺส จ นารทสุตฺต จ รัสมินิสฺส จาติ อิมสฺส พุทฺธานัน
สาสเน อคฺคชมฺมํ น ลภนฺติ สุภพฺรหฺมโณ อนาคเต เทวเทโว สมฺพุทฺโธ
ภวิสฺสตี ตสฺส สาสนันํ ตุมฺहे ปตฺถเถถาติ ฯ

๕ สุภพฺรหฺมณฺเฑวเทวสมฺพุทฺธสุตฺต นาม อุตฺเทโส
สตุตฺตโม นิฏฺฐิตो

อญฺจโม อุตฺเทโส

๑๐ โภ สารีปุตฺต ชมฺมราช เทวเทวสมฺพุทฺธสุตฺต สาสเน ปรีธีเน ตถุถ
กปฺเป โทเทยฺยพฺรหฺมโณ นรสีหสมฺพุทฺโธ นาม ภวิสฺสตี ฯ ที่มฺโส ภควา
๑๕ สฏฺฐิหตฺตพฺเพโธ อโหสิ ฯ พุทฺธรัสีปภา ทิวา มณิปภาสทิสฺสา รตฺตี สุวณฺณสทิสฺสา ฯ
ภควา อสฺตีตฺสหฺสฺสสํวจฺจรายุโก ฯ ปาฏฐีรฺกฺโข โพรธิรฺกฺโข ฯ พุทฺธานุภาเวเน
คณฺชสาสิ ปกฺติ อุตฺปาที ฯ สพฺเพ มหาชนา น วาณิชา น กสิณา ตณฺหฺลสาสิ
คเหตุวา ปจิจฺวา ปรีกฺขชฺนฺติ ฯ เอโก กปฺปรฺกฺโข อุตฺปาที ฯ กปฺปรฺกฺขัน
นิสฺสาย นานาภณฺติกา อุตฺปาที ฯ มนุสฺसानันํ สรีริ เตสํ น ฌสฺเสตี ปกฺติยา
๑๕ วนฺโณ เตสํ สุวณฺณสทิสฺโส อโหสิ ฯ ภควโต อฺปริอฺณฺณาลุมฺหิ เสตจตุตฺ
สตุตฺตรตนมฺยํ ทิโยชนปฺมานันํ อากาเส อพฺภุคฺคณฺตฺวา นิจฺจํ ติฏฺฐติ ฯ ภควา ทส
ปารมฺมิโย ปฺุเรตฺวา เอกา ปารมฺมี ปากฺกฺวา โหติ เอวํ มหาสมฺปตฺตี ลภติ ฯ

๒๐ โภ สารีปุตฺต ชมฺมราช กตฺถสฺสพฺพุทฺธสาสเน อติกฺกนฺเต มยฺหํ สาสนัน
ภวิสฺสตี ฯ ทฺวินันํ สาสนานันํ มชฺชนฺตเร โทเทยฺยพฺรหฺมโณ วาณิโช นนฺทมาณโว
นาม อโหสิ ฯ

เอกํ สมฺมํ เอโก ปจฺเจกพุทฺโธ ปิณฺฑาย วิจฺรติ ฯ ตทา นนฺทมาณโว
ปจฺเจกพุทฺธํ ทิสฺวา เอกํ กมฺพลํ เอกํ สุวณฺณลภฺชณฺจ ปจฺเจกพุทฺธสุตฺต ทานัน
เทติ ฯ ทานปรีโยสาเน ปตฺถนันํ อกาสิ ภาณฺเต ปจฺเจกพุทฺธ อิมินา ทานณฺเลน

สหพันธรัฐสยาม สัจโย โหตุติ ฯ ปจฺเจกพฺพุโธ ตํ กมฺพลํ คเหตฺวา ปารุปิตฺวา
 อฺปรี ปจฺเจกพฺพุตฺตสฺส เอกหตุถา เหนฺฐา ปาทตลา เอกหตุถปฺปมาณา อวสิฏฺฐา
 เทวปาทา ติฏฺฐติ ฯ นนฺพมาณโว ตํ ทิสฺวา ภูเต ปจฺเจกพฺพุธ อิมินา กมฺพลทานณฺเณ
 อฺปรี อาณา เอกโยชนํ นิพฺพุตฺต
 ๕ อกาสิ ฯ ปตฺตนาปริโยสาเน ปจฺเจกพฺพุโธ ความโต นิกฺขมิตฺวา คจฺจนฺติ ฯ มคฺคมชฺชเณ
 เอกา ตฺรณฺถุมาริกา ปจฺเจกพฺพุตฺตํ คจฺจนฺตํ ทิสฺวา ปุจฺฉิ ภูเต เกณ คุยฺหํ วตฺถํ
 ทินฺนุนฺติ ฯ นนฺพมาณววาณิโธ เอกกมฺพลทานํ เม เทติ อฺปาสีเก ทิ ฯ ภูเต กิ
 ปตฺตณํ ปฏฺฐเฐตีติ ฯ อฺปาสีเก เทว ปตฺตนา อกาสิ เอกํ สหฺพันธรัฐสยามํ เอกํ
 ราชภาวสมฺปตฺตํ ปตฺตเฐตีติ ฯ

๑๐ กุมาริกา ตํ วจฺนํ สุตฺวา จิตฺตํ ปสาเทตฺวา เอกํ วตฺถํ คเหตฺวา
 ปจฺเจกพฺพุตฺตสฺส ทานํ เทติ ฯ ทานปริโยสาเน ปตฺตณํ อกาสิ ภูเต อิมินา
 วตฺถทาเนน วาณิโธ ปุริโส มหาราชสมฺปตฺตํ สเจ สภิสฺสตี อหํ ตสฺส อคฺคมเหสี
 ภวิสฺสามีติ ฯ อิติ ททา เทว ปุณฺธุชฺชนา ตตฺถ ทานฐาเน เอกํ สาลํ กริตฺวา
 ตตฺถ สาลาย ฌมฺเภ ปจฺเจกพฺพุตฺตรูปํ การาเปตฺวา กุมารี เกสสิสฺสํ คเหตฺวา
 ๑๕ เตะเลน มกฺเชตฺวา อคฺคินา ตยฺหามาณา ปุเชสิ ฯ มาณโว ตํ ปริจฺจาคํ กตฺวา
 ทานํ ทตฺวา สีสํ รกฺขิตฺวา ตตฺถ ยาวตายุํ สุตฺวา आयุหปริโยสาเน จูโต
 ตาย สหฺริ ทาวตีสภวเน นิพฺพุตฺติ ฯ

๒๐ ททา เทว ชนา ทาวตีสเเส ติโกฏิสฺสฏฺฐิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ติฏฺฐนฺติ ฯ ตโต จุตา ทวารวตินคเร ชมฺมราชา นิพฺพุตฺติ ฯ กุมาริปิ ตตฺถ
 นคเร เสฏฺฐิภูเต มหาสมฺปตฺต
 ๒๕ กุมาริกํ ชมฺมราชสฺส อฺปนาเมสฺสุ ฯ นาเมเน มงฺคลเทวี นามํ กรีสฺสุ ฯ
 มงฺคลเทวี ปน โสหฺสสทสฺสอิตฺถินํ เชนฺฐา อโหสิ ฯ อิติ ชมฺมราชา สหฺพพา
 นาฏกิตฺถิโย ภตฺตถาลกํ คเหตฺวา ภูชฺชาเปสิ ฯ สหฺพพา นาฏกิตฺถิโย ภูชฺชิตฺถิ
 น ลภนฺติ ฯ มงฺคลเทวี ทานปติ ปุพฺเพ กาเด ทานํ เทติเยว อิทานิ
 ๒๘ สฺวณฺณองฺคฺลํ ลภติ ฯ ชมฺมราชา สยํ เอกสยเน นิสฺสทาเปนฺตาทา ตํ
 อสทิสฺมหาสมฺปตฺตํ มหาอคฺคเทวีฐาเน ฐเปสิ ฯ ททา ชมฺมราชา จ มงฺคลเทวี จ

บุพเพ อุตตภาเว ทานสมํ ทตฺวา จิตฺวา อิทานิ มหาสมฺปตฺติ ลภติ ฯ
ทานานุภาเวน มนุสฺสสมฺปตฺติ เทวสมฺปตฺติญจ อานุภาเวทา โทเทยฺยพฺรหฺมโณ
นิพฺพตฺติ ฯ

๕ โภ สาริปุตฺต ฆมฺมราช ทานนเลน อนาคเต นรสีหสมฺมาสมฺพุทฺโธ
ภวิสฺสติ ฯ เอวํ โภ สาริปุตฺต ฆมฺมราช สพุเพ สตุตา มยฺหญฺจ อริยมเตตฺเตยฺยสฺส
จ รามสฺส จ ฆมฺมราชสฺส จ ฆมฺมสามิสฺส จ นารทสฺส จ รัสสิมนิสฺส จ
เทวเทวสฺส จาคิ อิมํ อฏฺฐนฺนํ พุทฺธานํ สาสเน อคฺคฆมฺมํ น ลภนฺติ ฯ
อนาคเต โทเทยฺยพฺรหฺมโณ นรสีโห สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ ตสฺส สาสเน
ศุภฺเต ปตฺถเถถาติ ฯ

๑๐ โทเทยฺยพฺรหฺมณนรสีหสมฺมาสมฺพุทฺธสฺส อุตฺเตโส
อฏฺฐโม นิฏฺฐิตो ฯ

นวโม อุตฺเตโส

๑๕ โภ สาริปุตฺต ฆมฺมราช นรสีหสฺส สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส สาสเน อบุตรฺหิตเต
มจฺจกปฺเป อติภฺกนฺเต วารสฺสญฺญกปฺโป อุตฺปาติ ฯ วารสฺสญฺญกปฺเป อติภฺกนฺเต
เอโก มจฺจกปฺโป อุตฺปาติ ฯ ตตฺถ กปฺเป ทิสฺสพุทฺโธ จ สมฺมกฺโข จ เทว
๒๐ พุทฺธา อปฺปชฺชนฺติ ฯ ปรฺมํ ฆนฺปาถหตฺถิ พุทฺโธ ทิสฺสพุทฺโธ นาม โลก
ภวิสฺสติ ฯ ทิสฺโส ภควา อสิทฺติหตฺโต ฯ นิโครธรฺกฺโข โโพธิรฺกฺโข อโหสิ ฯ
ภควา อฏฺฐนฺนุสฺสวํจฺจรายุโก โหติ ฯ ทิสฺสพุทฺธสฺส รัสสิปภา อคฺคิสฺสทิสฺสา วิย
โหนติ ฯ ทิสฺสพุทฺธสฺส รัสสิปภา รตฺตินฺทิวา ภาสนฺติ ฯ เอกปภา สรีรโธ
นิกฺขมิทฺวา สงฺขสฺสทิสฺสา วิย เอกปภา ฉตฺตสฺสทิสฺสา วิย เอกปภา ฐสฺสทิสฺสา วิย
๒๕ สรีรโธ นิกฺขมิ ฯ อฏฺฐนฺนุสฺสวํจฺจ ปรฺมา สหสฺสเสตฺตคฺคตฺตปริวาริตา วิย อโหสิ ฯ
พุทฺธานุภาเวน กปฺปรฺกฺโข อุตฺปาติ ฯ ตตฺถ กปฺปรฺกฺโข สบฺบิวนนิตเตลสฺสพฺพชฺชกํ
อตุติ ฯ สพุเพ มทาชฺชา เย เย อิจฺฉนฺติ เต เต ตโต คเหตฺวา ยถาสุขํ

ปริญญชนุติ ฯ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช โส ภควา ทส ปารมีโย ปุเรตฺวา เอกา
ปารมี ปากฎา โหติ พุทฺธสมฺปตฺติ ลกฺขิ ฯ

๕ โภ สาริปุตฺต ฌมฺมราช โภ นาคมนพฺพุทฺธกาเล เอโก ราชชา ฌมฺมราชชา
นาม ฌมฺปากนคเร รชชํ กาวเรสิ ฯ โส ปญฺจ ปุทฺเต ปฏฺฐกฺขิ ฯ ธนปาลหตฺถิ -
โหสิสฺสทฺโต เขณฺณุปุทฺโต หุทฺวา ฌมฺมเสโน นาม เอโก ปุทฺโต ภทฺโท นาม
เอโก ปุทฺโต ราโม นาม เอโก ปมาโท นาม เอโก ฌโช นาม อโหสิ ฯ
๑๐ ปญฺจ ปุทฺเต อจฺริยสฺส สฺนุติเก สิปฺปํ สิกฺขนตฺถาย เปเสสิ ฯ เทสฺ ฌมฺมเสโน
ทานสฺสสิปฺปํ สิกฺขติ ฯ ภทฺโท วิสฺสรสิปฺปํ สิกฺขติ ฯ ราโม ปุပ္ฺนคฺคิสิปฺปํ สิกฺขติ ฯ
ปมาโท สุวณฺณสิปฺปํ สิกฺขติ ฯ ฌโช สปฺปสิปฺปํ สิกฺขติ ฯ สพฺเพ ปุทฺตา
ปญฺจสิปฺปานิ สิกฺขิตฺวา นิฏฺฐาเปตฺวา อจฺริยํ อปุจฺฉิตฺวา ตถกฺกสฺสโต นิฏฺฆมิตฺวา
ฌมฺปากนคเร สมฺปาปฺณิสฺสุ ฯ เต ปญฺจกุมารรา ปิตุ สฺนุติกํ คนฺตฺวา ปิตุ สิปฺปํ
ปกาสฺเสสฺสุ ฯ ปิตา สิปฺปานิ ปุทฺตานํ ทิสฺวา ปสฺสีทิตฺวา โถเมตฺวา ปญฺญาการํ
อทาสิ ฯ

๑๕ ตทา กุมารรา ปฐมวเย สมฺปตฺตา ฌมฺมราชชา ปุทฺตลีนเฬ
อุปฺปาเทตฺวา จินฺเตสิ เทสฺ ปญฺจปุทฺเตสฺ ปากฎสฺ อเอกสฺส สเจ ราชสมฺปตฺติ
ทสฺสามิ เทสํ วิวาทิ มหา ภวิสฺสติ ฯ ปญฺจกุมารานํ สิปฺปํ ปกาสฺเสสฺสามิ ฯ
๒๐ เทสฺ ยสฺส สิปฺปํ อญฺญเ นคเร สเจ ชนา โถเมนฺติ ตสฺส เสตคตฺตญฺจ
ราชสมฺปตฺติญฺจ ทสฺสามีติ จินฺเตตฺวา นาวํ กอาราเปตฺวา ปุทฺเต
ปกฺโกสาเปตฺวา อาห ตาตา ฌมฺมเทสฺ อญฺญํ นคเร คเตสฺ สิปฺปํ ทสฺเสนฺเตสฺ
๒๕ มหาชนา ยสฺส สิปฺปํ โถเมนฺติ อหํ ตสฺส ฌยํ ลภฺนฺตสฺส รชชสิริ ทสฺสามีติ ฯ
ปุทฺเต นาวํ อารโหาเปตฺวา อญฺญํ นคเร อญฺโยเชสิ ฯ

๒๕ ตทา นาวา สาคเร คจฺฉติ ฯ สาครมชฺเฒ สมฺปตฺตตาย นาวาย
ภทฺทกฺมาโร สมฺพุทฺโหมหํ ปตฺวา จินฺเตสิ เหนฺฐา มหาสมฺพุทฺเท อจฺริยวิสฺสรํ
อตฺถิ อหํ มหาสมฺพุทฺเเหนฺฐา วิสฺสรสิปฺปํ ปกาสฺเสตฺวา ฌยํ ลภฺนฺตสฺสามิ ปิตฺราชา
๒๕ ตํ ฌยํ สุตฺวา เสตคตฺตสมฺปตฺติ เม ทสฺสตีติ จินฺเตตฺวา จ ปน มหาสมฺพุทฺเท
นิมุชฺชิ ฯ ตทา มหามจฺฉินฺโด ตํ คเหตฺวา ชาทิ ฯ

๕ ตโต ปรํ นาวา คจฺจติ ฯ รตฺตํกสมฺมุย อุกํ ปุပ္ผคฺคิ วิย อโหสิ ฯ
 ตทา ราโม ตํ ทิสฺวา จินฺเตสิ มหาสมฺมุทเหฏฺฐา อจฺริยปุပ္ผคฺคิ อคฺคิ อหํ
 มหาสมฺมุทเท นิมุชฺชิตฺวา สิปฺปํ ปกาเสตฺวา ฆยํ กโรมิ มยฺหํ ปิตา ตํ สุตฺวา ราชสมฺปตฺตํ
 ทสฺสตีติ จินฺเตตฺวา จ ปน มหาสมฺมุทเท นิมุชฺชิตฺวา ตทา महामจฺจिเน ตํ มุเชน
 คเหตฺวา ขาति ฯ

๑๐ รตฺตํวิยา วิภาตาย ตโต ปรํ นาวา คจฺจติ ฯ มชฺฌนฺตํกสมฺมเย
 มหาสมฺมุทมฺมุชฺเช อุกเก สฺริยมณฺฑลํ ทิสฺวา ปมาทกฺกมาโร จินฺเตสิ มหาสมฺมุทเหฏฺฐา
 อจฺริยสฺวณฺณสิปฺปํ อคฺคิ อหํ นิมุชฺชิตฺวา สฺวณฺณสิปฺปํ ปกาสิสฺสุสามิ มยฺหํ ฆโย
 ปากโฏ ภาวิสฺสตีติ ปิตา ตํ ปวฺตฺตํ สุตฺวา ราชสมฺปตฺตํ เม ทสฺสตีติ อหํ รชฺชํ ลภามิ
 จินฺเตตฺวา จ ปน มหาสมฺมุทเท นิมุชฺชิตฺวา ๑๐ อต महामจฺจिเน ตํ ทฬฺหํ คเหตฺวา ขาति ฯ

๑๕ ตโต ปรํ นาวา คจฺจนฺตฺวา อญฺญํ นครํ สมฺปาปฺตฺติ ฯ ตทา ฆกฺกมาโร
 จินฺเตสิ อหํ นครวาสีนํ ฆนํ สปปติสฺสํ ปกาเสมีติ จินฺเตตฺวา สปปเวเสน กตฺวา
 มนุสฺसानํ มชฺฌเย เยว คจฺจติ ฯ มนุสฺสา ตํ ทิสฺวา ภิกฺขาอาหํสฺสุ อยํ สปปโย อยํ
 สปปโปตี ตํ ทฬฺทเลตฺตํทํหิ โปถิยมานา ทฬฺทลํ อกริสฺสุ ฯ โส ฆโย ตตฺตํ กาลํ อกาสิ ฯ

๒๐ ตทา ฆมฺมุเสนกฺกมาโร เอกโกว นครเ ติฏฺฐตี ฯ ตทา อสีตฺติสฺสสุตฺตานิ
 อสีโย นิฆนฺตฺตโต นิฆมฺมิตฺวา อากาเสน อพฺภคฺคณฺตฺวา นครมชฺฌเยว คจฺจนฺตฺวา
 ปิลฺลทาย วิจฺรนฺตฺติ ฯ ฆมฺมุเสโน เต ตาปเส ทิสฺวา จินฺเตสิ อหํ สทฺทสิปฺปเป
 อติจฺเจโกปิ อากาเสน คณฺถุ น สมฺตฺโต โหมิ อสีตฺติสฺสสุตฺตอสีโย กสมฺมา อากาเส
 ๒๐ เยว คจฺจนฺตฺตีติ จินฺเตตฺวา จ ปน เตสํ ตาปสํ สนฺตํ คณฺตฺวา ปุจฺฉิ โภโกโต
 อสีโย ก็ สิปฺปํ ลภิตฺวา เอว อากาเสนาคจฺจณฺตฺติ ฯ อสีโย อาหํสฺสุ โภ มาฆเว
 สทฺทเพ อสีโย พุรทาวเน วสนฺตฺวา เอวเมว สิปฺปํ ฆานนฺตีติ ตสมฺมา สทฺทเพ มยํ
 อากาเสนาคจฺจณฺตฺมาตี ฯ ตทา ฆมฺมุเสโน อาห ฆนฺเต อหํ จมฺปากนฺตฺเร สิปฺเปน
 อสีโต โหมิ อหํ อากาเสน คณฺถุ น สมฺตฺโต โหมิ อิทานิ อหํ ตํ ยาว สิปฺปํ น
 ฆานามิ ตฺตฺตํ ทาว ทาโส ภาวิสฺสุสามิตีติ ฯ

๕ สหุเพ อีสโย ศสส วจน์ สุทฺวา การุณณ์ อุปฺปาเทตฺวา ตํ มาณวํ
 ค-เหตุวา อากาเสน อหฺมฺกคฺคฺนฺตฺวา หิมวณฺต์ ปาวีสึสุ ๗ สมฺปตฺตกาเล ชฺมฺมเสนํ
 ปพฺพาเชสุ ๗ ชฺมฺมเสโน ปพฺพชิตฺวา จ ปน กสิณฺปริกมฺมํ กตฺวา ปญฺจาภิญฺญาโย จ
 อญฺจสฺมาปฺตฺติโย จ อุปฺปาเทตฺวา อตฺถลสิปฺปํ ลภิตฺวา จินฺเตสิ อหํ ราชปิตุโน อสทิสํ
 ๕ ลิปฺปํ ปกาเสมีติ จินฺเตตฺวา ตํ การุณํ สหุเพสํ อีสินํ อาโรเจสิ ๗ อีสโย ตํ วจน์
 สุทฺวา สาชฺฐติ สมฺปฏฺิจฺฉึสุ ๗ ชฺมฺมเสโน สหุเพ อีสโย วณฺทิตฺวา อากาเสน
 อหฺมฺกคฺคฺนฺตฺวา จมฺปากนคฺรารภิมุโข อคฺมาสิ ๗

๑๐ นคฺรสมฺปตฺตํ ตํ ชฺมฺมเสนํ มหาชฺนา ทิสฺวา โถเมนฺติ ๗ โส ปิตุ สนฺติกํ
 คฺนฺตฺวา อญฺจาสิ ๗ ชฺมฺมราชา ปฺตฺตํ ทิสฺวา โถเมตฺวา ลินฺเหํ อุปฺปาเทตฺวา ตํ
 ๑๐ นิสึทาเปสิ ๗ ตทา ชฺมฺมราชา จตฺนํ ปฺตฺตํ ปวฺตฺตี ปฺจฺฉิ ตาท ตว กนิฏฺจา
 กุหิ คฺตา ตวฺ เอกโกว อากจฺฉลิตฺติ ๗ ชฺมฺมเสโน ปิตุ วจน์ สุทฺวา ยถาภุคํ อห
 มหาราช คโย ปฺตฺตา ลิปฺปํ ทลฺลิสฺสํมาตี มหาสมฺมทฺมชฺเชยเว นิมุชฺชีสุ ๗ เค
 มหามจฺฉา ชาทิสฺสุ ๗ เอโก ปฺตฺโต อฺรคเวเสน นคฺรํ คฺนฺตฺวา มนุสฺसानํ มชฺเชยเว
 คจฺฉติ นคฺรวาลิโน ตํ ทิสฺวา อยํ สฺปฺโป อยํ สฺปฺโปติ วตฺวา เลณฺทพฺพทฺทาทีหิ
 ๑๕ โปถิยมาณา มตํ อกาสุณฺติ ๗ ตทา ชฺมฺมราชา ศสส วจน์ สุทฺวา ตาท ชฺมฺมเสน
 อหํ อิทานิ ชินฺโณมฺหิ ตุมฺหํ เสตคฺคฺตฺตฺยจ ราชสมฺปตฺตฺยจ เทมีติ อห ๗ ชฺมฺมเสโน
 ปิตุวจน์ สุทฺวา รชฺชํ สมฺปฏฺิจฺฉึ ๗

๒๐ ตทา อปเรณ อจฺริเยน โจทิตฺพุโธ กสฺมา โพิชฺตฺโต ปญฺจาภิญฺญาโย จ
 อญฺจสฺมาปฺตฺติโย จ ลภิตฺวา ราชสมฺปตฺตี อิจฺฉตีติ อิติ เตนฺหิ อิทํ การุณํ
 ๒๐ อญฺจกถาจฺริเยน เอวํ วตฺตํ โพิชฺตฺโต สเจ อีสึเวเสน วสนฺโต ทฺถติ-
 ทานอสุสฺทานรตฺทานทาสาทาสีทานปฺตฺตฺกริยาปญฺจมาหาปริจฺจาคาทีนํ มหาทานานํ
 ทาคํ สมตฺโต นาม นตฺถิ ยสฺมา ตสฺมา การณา โพิชฺตฺโต เสตคฺคฺตฺรราชสมฺปตฺตี
 สมฺปฏฺิจฺฉึติ ๗

คทา โพธิสตฺโต อฏฺฐปริกษาเร มุญฺจิตฺวา คิหิภาวํ คเหตฺวา
อฏฺฐปริกษาเร เอวมาห โภโกโต อฏฺฐปริกษารธา อีสํ สฺนฺติเก คจฺจนฺตํ ๗
โพธิสตฺตสฺส อธิฏฺฐานปริโยสาเน อฏฺฐปริกษารธา อากาเส อพฺุคฺคณฺตฺวา
อิสํ สฺนฺติกํ คจฺจนฺตํ ๗

- ๕ ขมฺมราชปิตา สกฺลนฺตเร เภริณฺจรรธาเปตฺวา มหาชนํ สฺนฺนิปาตาเปตฺวา
โพธิสตฺตํ ลมฺพฺสุสาเทเวีย สฺทฺธิ ราชภาวํ อภิสฺสิญฺจิ ๗ ตตฺถ โพธิสตฺโต ขมฺมเสโน
ลมฺพฺสุสาเทเวีย สฺทฺธิ ราชํ กาวเรสิ ๗ ททา ลมฺพฺสุสาเทเวี นจฺริสฺเสว คพฺุภํ
คณฺธิ ๗ เทวี ทสฺมาสฺจฺเจเนน ปฺุคฺคํ วิชยาปี ๗ กุมารสฺส ปทสา คมนกาเส เอกํ
ชฺีตรํ ลภี ๗ อถ ราชธา เอกทิวสํ เทเวีย จ เทวปฺุคฺคเทหิ จ สห เสนางฺคปริวฺุโต
- ๑๐ อุทกํก็พนฺตฺถาย นคฺรา นิกฺขมิตฺวา คจฺจคาสีรํ คณฺตฺวา ตตฺถ อุกํ ก็พฺิตี ๗ ททา
เอโก ยกฺโข เทว กุมารे ทิสฺวา ชาหิตฺถกาโม จิตฺตํ สฺนฺธาเรตฺถํ อสฺกฺโกโนโต
รณฺโณ สฺมมฺุเช จตฺวา เอวมาห มหาราช อหํ เต เทว ปฺุคฺคเต ยาจิตฺถกาโม
อิชาคจฺจามี เทว ปฺุคฺคเต เม เทหิ เทว กุมารे สเจ ภกฺขามี สคฺลํวจฺจนฺตปริปฺุรี
ชีวิตเมว เม วชฺชติ มหาราช ทว เทว ปฺุคฺคเต สเจ น ทสฺสสิ อหํ
- ๑๕ อาหารปริจฺฉินฺโน ลหุเตน ชีวิตฺเตน อชฺช มริสฺสามีติ ๗

ขมฺมเสนราชา ยกฺขสฺส วจฺนํ สฺตฺวา กรณฺยามาโน เอวมาห โภ
ยกฺข ทว วจฺนํ อติสฺนฺทฺรณฺติ วตฺวา จ ปน อฏฺฐจายาสนา เทว ปฺุคฺคเต ทตฺถ
คเหตฺวา โภ ยกฺข มม สฺนฺติเก เอหิ เม ปฺุคฺคเต เต ทมฺมีติ วตฺวา อุกฺกิงฺคารํ
คเหตฺวา โภ ยกฺข เทว ปฺุคฺคตา มยฺหํ น อปฺิยา โหนฺติ มยฺหํ ปฺุคฺคตानํ ปิยโต

๒๐ สคฺคฺเคน สหสฺสคฺคฺเคน สคฺคสฺหสฺสคฺคฺเคน สพฺพณฺุคฺคณฺตณฺสฺมปฺุคฺคิตี ปิยตรํ, อิมินา
ปฺุคฺคตทาเนน สพฺพณฺุคฺคณฺตณฺสฺส ปฺุจฺโย โหตุ ๗ โภ ยกฺข ปฺุคฺคตทานณฺเลน
อินฺทสฺมปฺุคฺคิตี น ปฺุคฺคณฺมิ พฺุรหฺมสฺมปฺุคฺคิตี น ปฺุคฺคณฺมิ จกฺกวคฺคิตีสมฺปฺุคฺคิตี น ปฺุคฺคณฺมิ
ปทฺสราชสฺมปฺุคฺคิตี น ปฺุคฺคณฺมิ อคฺคฺสวากสฺมปฺุคฺคิตี น ปฺุคฺคณฺมิ ปฺุจฺเจกพฺุทฺทสฺมปฺุคฺคิตี
น ปฺุคฺคณฺมิ สพฺพณฺุคฺคณฺตณฺสฺมปฺุคฺคิตี ปฺุคฺคณฺมีติ ๗

ปตฺนาปริโยธานเ อุกกั อภิสัญฺจิตฺวา เทว ปุคฺเต ยกฺขสุสฺ เทติ ฯ
 ตทา ทานานุกาเวน ตสุสฺ มหาปฺฐวี สมฺปกมฺปติ ฯ ปฐวี กสฺมา สมฺปกมฺปติติ ฯ
 อาทีโต วาโต จลติ ตทา อุกกั จลติ อุกเก จลิตฺเต ตทา ปฐวี จลติ ตสฺมา ปฐวี
 สมฺปกมฺปติติ ฯ ตทา มหาสาคโร สงฺขุภี ฯ สีเนรูปพฺพตฺรราชา เวตฺตงฺกุโร วีย
 ๕ คฺงคาคีรามีโข โอนมิ ฯ ยาว พฺรหฺมโลกา เอกนิมฺนาทํ อโหสิ ฯ สกฺโก เทวราชา
 มหาสาชฺคาร์ อทาสี ฯ มหาพฺรหฺมา อปฺโปณฺเณติ ฯ สพฺเพ เทวา มหาสาชฺคาร์
 อทฺสุ ฯ เทโว คชฺเชนฺโต ขณิกาสฺสํ วสฺสี ฯ อกาลวิษฺขลตา อากาเส นิจฺฉริสฺ
 สกลจมฺปากนคเร รตนเทโว วสฺสี ฯ จตุทฺทิสํ พุทฺทมฺมหาสทฺโท อโหสิ ฯ อสุรราชา จ
 สฺรณฺดรราชา จ คณฺธพฺพราชา จ เต เทวา ปุชฺเชสฺสุ ฯ ตทา ยกฺโข เทว กุมาร
 ๑๐ ชาทิตฺวา อรณฺญเมว ปาวีสี ฯ

ตํ ทิวสํ ราชา เทเวีย สทฺธิ์ สุวณฺณปลฺลงฺเก นิสฺสิตฺวา จมฺปากนคฺรํ
 นิเวศฺติตฺวา นครทฺวาเร สมฺปตฺตกาเล ชินฺณปฺริสํ ทฺกฺชนินฺนํ ทิสฺวา ตํ ปุจฺฉิ
 โภ ชินฺณปฺริสํ ตวํ กสฺมา อติทฺกฺชเหตฺถ นิสฺสนฺโนสฺสิตฺติ ฯ ชินฺณปฺริโส มหาราช มยฺหํ
 ๑๕ ปุคฺโต วา ภริยา วา นตฺติ เตน อหํ ทฺพฺโปก อธิ อติทฺกฺชนินฺนโนมฺหิตฺติ ฯ ราชา
 ตํ วจฺนํ สุตฺวา จินฺนเตสิ อหํ ลมฺพฺสุสาเทวี ตสุสฺ ทตฺวา ปารมฺมิภฺภู คณฺหมามีติ ฯ เทวี
 หตฺถเต คเหตฺวา โภ ชินฺณปฺริสํ มม สนฺติเก เอหิ อหํ มม เทวี เต เหมมีติ วตฺวา
 ชินฺณปฺริสหตฺถเต เทวหตฺถํ ฐเปตฺวา อุกกั อภิสัญฺจิตฺวา ปตฺตณฺ อกาสี โภ ปฺริส
 ลมฺพฺสุสาเทวี มยา เต ทินฺนา สพฺพณฺณตฺยานสฺส ปจฺจโย โหตฺตุติ ฯ ตทา สพฺพานิ
 อจฺฉริยานิ เหฏฺฐา สทิสานิเยว อหฺเสสฺสุ ฯ ตทา ชินฺณปฺริโส เทวี อาห ภทฺเท
 ๒๐ ลมฺพฺสุสาเทวี อหํ ชินฺนโณมฺหิ ราชสมฺปตฺติ เม นตฺถิ กถํ ทว มม สนฺติเก วสฺสิตฺติ ฯ
 ตทา ปรมฺปราวจฺนํ ราชา สุตฺวา อหํ รชฺชํ ชินฺณปฺริสสุสฺ ทสฺสิสฺสามีติ อิทานิ อิสฺสิปฺพชฺชํ
 ปพฺพชฺสฺสามีติ จินฺนเตตฺวา ชินฺณปฺริสํ ปกฺโกสาเปตฺวา อาห โภ ปฺริส อหํ รชฺชํ เต
 เหมมีติ ฯ รชฺชทานณฺเณน อนาคเต พฺทฺโข ภวิสฺสามีติ วตฺวา อุกกั อภิสัญฺจิตฺวา ตสุสฺ
 รชฺชํ อทาสี ฯ ตทา มหาอจฺฉริยานิ วุคฺตณเยเนว อหฺเสสฺสุ ฯ

โพธิสตุโต อฏฐปริกขารเ ปตฺเตตฺวา โภญฺโต อฏฐปริกขารเ มยฺหํ สนฺตึเก
 เอลาติ ปตฺถนํ อกาสิ ฯ ตทา อฏฐปริกขารเ สเจตนา วิย เอกกฺขณเเขว รณฺเญ ปุรฺโต
 ทิฏฐนฺติ ฯ ราชา อฏฐปริกขารเ คเหตฺวา ปพฺพิ ฯ ปพฺพิตฺวา จ ปน ราชา กสิณฺเญจ ปริกมฺมจ
 ภาเวตฺวา ปญฺจาภินฺญาโย จ อฏฐสมาปฺตึโย จ ปุณฺ นีพฺพตฺเตตฺวา อากาเสน อพฺภุกฺคนฺตฺวา
 ๕ หิมวณฺต์ คนฺตฺวา อีสํ สนฺตึเก ทิฏฐนฺติ ฯ

เอกสฺมึ สมเเข โจนาคมนพฺพชฺสฺส เอโก สวโก อีสึคณฺสฺส สนฺตึกํ คจฺฉนฺติ ฯ
 สพฺเพ อีสโย อรหนฺตํ ทิสฺวา จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ตํ วณฺทิตฺวา ชฺฏํ ฉินฺทิตฺวา อรหนฺตสฺส ปุชฺเชสุํ ฯ
 อรหนฺตํ ตตฺถ เอกรฺตฺตี วาสาเปสุํ ฯ โส ปาโถว อรทา ตถาคตฺสฺส สนฺตึกํ อากจฺฉนฺติ

๑๐ ตทา อีสึมฺมเสโน หิมวณฺตฺโต นิกฺขมิตฺวา โจนาคมนปาหฺมเด ปาปฺถิตฺวา พุทฺธรฺูปํ
 ทิสฺวา จิตฺตํ ปสาเทตฺวา ตถาคตํ ฆมฺมเทสนํ ยาจิ ฯ อถ ภควา ตสฺส ฆมฺมํ เทเสนฺโต อาห
 โภ ฆมฺมเสน ชีวิตฺปริโยสาเน นีพฺพานคมนํ วิจาเรหึติ อิติ ภควา ฆมฺมํ เทเสสิ ฯ ตทา
 อีสึมฺมเสโน ฆมฺมํ สุตฺวา ปสึทิตฺวา จินฺเตสิ อหํ ตถาคตสฺส ฆมฺมเทสนํ มม สึสํ ฉินฺทิตฺวา
 ปุชฺิสฺสามึติ นเขน คีวํ ฉินฺทึ ฯ สจฺจาวิญฺญานานุภาเวน สึสํ ฉินฺทึ ฯ โส สึสํ หคฺคตเด
 ๕ เปตฺวา ตถาคตสฺส ปุชฺเชตฺวา กถมาห

๑๔ ฃนฺเต โจนาคมนพฺพช
 สพฺพญฺญ โหหิ ปุรฺโต
 ฉินฺนา สึสทาเนน ปจฺฉา พุทฺโธ ภวามึหํ ฯ
 ฃนฺเต โลกปฏิสฺรณ นีพฺพานํ ยถา ปุรฺโต
 ฉินฺนา สึสทาเนน ปจฺฉา เหสฺสามิ นีพฺพานนฺติ ฯ

อิมมา คาทา วตวา จุโต ศุสิตปุเร นิพพตฺติ ฯ ททา มหาจฺจณริย์
 ปาตุภาวติ ฯ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช ฌมฺมเสณโพนฺธิสฺสโต มหาทานํ ทตฺวา อนาคเต
 พุทฺโฆ ภวิสฺสตี ฯ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช สพฺเพ สตุตา อหฺมจ อริยเมตฺเตยโย
 จ ราโม จ ฌมฺมราชา จ ฌมฺมสามี จ นารโท จ รัสิมฺนิ จ เทวเทโว จ
 ๕ นรสีโห จ อิติ อิเมสํ อญฺจสมฺพุทฺธานํ สาสเน อคฺคฌมฺมํ สเจ น ทิสฺสนฺตี ฯ
 หตฺถิชนปาโล อนาคเต ติสฺโส พุทฺโฆ นิพพตฺติสฺสตี ฯ สพฺเพ มหาชนา
 ติสฺสพฺพุทฺทสฺสนภาวํ อภิปฺตฺถนฺตฺติ ฯ

หตฺถิชนปาติสฺสพฺพุทฺทสฺส อุตฺเทโส

นวมอ นิฏฺจโต ฯ

๑๐

ทสโม อุตฺเทโส

โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช ติสฺสพฺพุทฺทสฺส สาสเน อติฏฺกนฺเต ตตฺถ
 กปฺเป หตฺถิปาติเลยโย อนาคเต สุมงฺคโล นาม พุทฺโฆ ภวิสฺสตี ฯ ทิมโส
 ภควา สญฺจิตฺโต ฯ พุทฺธปภา ทิวา จ สุวณฺณสทิสฺสา รตฺตนิมฺจ รชตสทิสฺสา
 โทหนฺตี ฯ ภควโต อายุ เอกลกฺขสํวจฺจริ อโหสิ ฯ นาครุกฺโข โพนฺธิรุกฺโข ฯ
 ๑๕ พุทฺธานุภาเวน เอโก กปฺปรุกฺโข นานาภณฺติกาทิ โอลมพฺบุโต อุตฺปาติ ฯ
 สพฺเพ มหาชนา น กสิณา น วาณิชา กปฺปรุกฺโข นิสฺสาย อตฺตทานํ ชีวนฺตี ฯ
 สพฺเพ มนุสฺสา กปฺปรุกฺโข นิสฺสาย สกฺกํ นิจฺจํ กิพฺนฺตี ฯ พุทฺธานุภาเวน สฺขี
 ทิพฺพสฺขี วย อนฺภวานฺตี ฯ โภ สารีปุตฺต ฌมฺมราช โส ทส ปารมิโย ปฺปูเรตฺวา
 เอกา ปารมี ปากฺขา อโหสิ พุทฺธสมฺปตฺตี เอวํ ลภฺตี ฯ

โก สาริปุตุค ฌมฺมราช อตีเต หตุถิปาติเลยยโพธิสตุโก
 มหาปนาทจกฺวตฺติราชา หุตฺวา สกคฺชมฺพฺพีปคฺเค รชฺชํ กอารสิ ฯ ปจฺจนา
 กกุสนฺโฆ โดเก นินฺพฺพตฺติ ฯ ททา มหาปนาทจกฺวตฺติราชา จกฺกรตณฺณจ
 มณฺีรตณฺณจ อิตฺถิรตณฺณจ หตุถิรตณฺณจ อสฺสสรตณฺณจ ปริณายกตณฺณจ คหปฺติรตณฺณจ
 ๕ สตุตฺรตณานํ ฉภฺทิตํ ฯ

๑๐ ททา มหาปนาทจกฺวตฺติราชา จกฺกรตณฺ อาท โภ จกฺกรตณ
 มหาสมฺมุทํ คณฺตุวา มณฺีรตณฺ คเหตุวา อีฉานะหิติ ฯ จกฺกรตณฺ มหาสมฺมุทํ
 คณฺตุวา มณฺีรตณฺ คเหตุวา มหาปนาทจกฺวตฺติรณฺญโณ ฐฺาเน ฐฺเปสิ ฯ ราชฯ
 ปจฺจนา หตุถิรตณฺ ปกฺโกสิ โภ หตุถิรตณฺ ทฺวํ ฉทฺทณฺญฐฺาเน คณฺตุวา หตุถิรตณฺ
 คเหตุวา เอหิติ ฯ หตุถิรตณฺ ฉทฺทณฺญฐฺาเน คณฺตุวา กุฉฺวสฺททฺททฺโต อสฺีทิสฺหสฺส -
 ฉทฺทณฺคเน คเหตุวา จกฺวตฺติรณฺญโณ ฐฺาเน ฐฺเปสิ ปฺน ราชฯ อสฺสรตณฺ ปกฺโกสิ
 โภ อสฺสรตณฺ ทฺวํ นทิสฺนฺชวตฺติคฺถํ คณฺตุวา อสฺสรตณฺ คเหตุวา เอหิติ ฯ อสฺสรตณฺ
 สินฺชวณทฺีทฺรํ คณฺตุวา อสฺสรตณานํ คเหตุวา จกฺวตฺติรณฺญโณ ฐฺาเน ฐฺเปสิ ฯ
 ปฺน ราชฯ อิตฺถิรตณฺ อาฉาเปสิ ภทฺเท อิตฺถิรตณฺ ทฺวํ อุตฺตรกฺุรทฺีปํ คณฺตุวา
 ๑๕ อิตฺถิรตณฺ มยฺหํ อานะหิติ ฯ อิตฺถิรตณฺ อุตฺตรกฺุรทฺีปํ คณฺตุวา อสฺีทิสฺหสฺสอิตฺถิรตณานํ
 คเหตุวา จกฺวตฺติรณฺญโณ ปาสาเท ฐฺเปสิ ฯ ปฺน ราชฯ มณฺีรตณฺ ปกฺโกสิ โภ มณฺีรตณฺ
 ทฺวํ วิปฺลปฺพทํ คณฺตุวา มณฺีรตณฺ คเหตุวา อานะหิติ ฯ มณฺีรตณฺ วิปฺลปฺพทํ คณฺตุวา
 อสฺีทิสฺหสฺสมณฺีรตณฺ คเหตุวา คเถว ฐฺเปสิ ฯ ปจฺจนา ราชฯ ปริณายกตณฺ
 อาฉาเปสิ โภ ปริณายกตณฺ ทฺวํ คีณิ ทฺีปานํ คณฺตุวา มณฺีรตณฺ คเหตุวา เอหิติ ฯ
 ๒๐ ปริณายโก คีณิ ทฺีปานํ คณฺตุวา คีณิ เสทคฺคตฺมณฺิจฺูฟานํ คเหตุวา ราชฐฺาเน ฐฺเปสิ ฯ

๒๕ ปฺน ราชฯ คหปฺติรตณฺ อาฉาเปสิ โภ คหปฺติรตณฺ ทฺวํ โสฬสฺสมหานคเร
 คณฺตุวา มณฺีรตณฺ คเหตุวา อาคจฺฉานะหิติ ฯ คหปฺติรตณฺ โสฬสฺสมหานคเร คจฺฉนฺทิติ ฯ
 สมฺปตฺตกาเล คหปฺติรตณฺ กกุสนฺชพฺพทฺุชํ ทิสฺวา กกุสนฺชํ น ษานาติ ฯ ภควนฺตุํ เอวํ
 ปุจฺฉิ โภ มาฉว ทฺวํ โภ นาโมสฺีติ ฯ โภ คหปฺติรตณฺ อหํ สตุถา นานาติ ภควา
 อาจิกฺุชิติ ฯ โภ มาฉว กสฺมา ทฺวํ สตุถา นาโมสฺีติ ฯ โภ คหปฺติรตณฺ อหํ

เอกศีลอาจริโย โหมีติ ฯ โภ มาณว โภ คุโณ ก็ ปากโฏ เต เอกศีล อาจริโย
 โหตีติ ฯ โภ คหปติรตน มยฺหํ อิติปิ โส ภควา อาทิกุโณ ปากโฏ โหติ เตน อหํ
 เอกศีลอาจริโย โหมีติ ฯ คหปติรตนํ พุทฺธวจนํ สุตฺวา สุวณฺณปตฺเต อกฺขรํ ลิกฺขิตฺวา
 ภควนฺตํ อาห โภ มาณว เอตฺตํ คุณฺํ ชานาสี อฺุหาหุ อญฺโญ คุโณ เต อตฺถีติ ฯ
 ๕ โภ คหปติรตน อญฺโญ คุโณ เม อตฺถีติ ฯ โภ มาณว เตนหิ กเถหีติ ฯ ภควา
 เกสา โสมาหิคุณฺํ อาจิกฺขี ฯ

คหปติรตนํ ภควโต รูปากํ ที่ขสฺสจฺฉิหตฺตปฺปมาณํ ลิกฺขิตฺวา พุทฺธคุณฺํ
 คเหตฺวา มหาปนาทจกฺกวตฺติฏฺฐานํ นิวตฺติตฺวา จกฺกวตฺติรญฺโญ พุทฺธคุณฺํ เทติ ฯ
 ททา ราชา พุทฺธคุณฺํ น ชานาติ ฯ โส ปุโรหิตํ ปุจฺฉิ โภ อาจริย อญํ คุโณ ก็
 ๑๐ พุทฺธคุโณ สจฺจนฺติ ฯ ปุโรหิตโต วิชฺชาคุณฺเณ ชานิตฺวา มหาราช อญํ คุโณ อญฺโญ
 คุโณ นตฺถิ สจฺจเมว อญํ พุทฺธคุโณ โหตีติ ฯ ราชา พุทฺธปวฺตฺตี สุตฺวา วิสฺมฺยฺญี
 อโหสี ฯ ปจฺฉา อสฺสาสํ ลภิตฺวา ราชา ปุโรหิตํ ปุจฺฉิ โภ ปุโรหิต เอส คุโณ
 พุทฺธคุโณ สจฺจํ กิราติ ฯ มหาราช อญํ คุโณ พุทฺธคุโณ สจฺจนฺติ ฯ ราชา ตํ วจนํ
 สุตฺวา วิสฺมฺยฺญี อโหสี ฯ ปจฺฉา อสฺสาสํ ลภิตฺวา ราชา ปุโรหิตํ ปุจฺฉิ โภ อาจริย
 ๑๕ อิทํ พุทฺธรูปํ สจฺจํ กิราติ ฯ มหาราช อิทํ รูปํ พุทฺธรูปํ สจฺจํ เทวาติ ฯ ราชา
 ตเถว วิสฺมฺยฺญี หุตฺวา สตี ปฏฺฐิลภิตฺวา ตํ ปุจฺฉิ โภ อาจริย อิทํ ทวตฺถิสมฺมหาปฺริสฺลกฺขณญฺจ
 อลลิตฺยานุพฺพญฺชนลกฺขณญฺจ พุทฺธลกฺขณํ สจฺจนฺติ ฯ ตํ ลกฺขณํ มหาราช พุทฺธลกฺขณํ
 สจฺจเมวาติ ฯ ราชา ตํ สุตฺวา วิสฺมฺยฺญี หุตฺวา ปจฺฉา อสฺสาสํ ลภิตฺวา อาห โภ
 คหปติรตน อหํ ทว เหตุ อนคฺขรตนปวฺตฺตี สภามิ อิทานิ โว อญฺญา ปุชฺชา น
 ๒๐ อหริติ อหํ จกฺกวตฺติยสํ เต ปุเชสฺสามีติ วตฺวาน จกฺกวตฺติอิสฺสรียเ คหปติรตนํ
 อภิสฺสฺยฺญิ ฯ คหปติรตนํ ตตฺถ จกฺกวตฺติอิสฺสรียเ เยว ติฏฺฐตี ฯ

ททา มหาปนาทราชา เอกโก ว พุทฺธทิสภาเคน มคฺคํ ปฏฺฐิปรชฺชิ ฯ
 เอกํ นิโคธรมฺมุลํ คนฺตฺวา ตตฺถ นิสีทิตฺวา พุทฺธวสนทิสาย ปญฺจวณฺหนานิ วนฺทิตฺวา
 ปตฺถนํ อกาสิ ภาเต ภควา คุมฺเบหเส เม ปิตีโสมนสฺโส สเจ อตฺถิ ภิกฺขุชนอฏฺฐ -
 ๒๕ ปริกฺขารา เม อากจฺจนฺตฺติ ฯ ททา ภควา ทิพฺเพน จิตฺเตน ทสฺส ปตฺถนํ ญฺตฺวา
 อฏฺฐปริกฺขารา อาห โภนโต อฏฺฐปริกฺขารา อมฺ ปุคฺคโล ปพฺพชฺชาภาวํ อิจฺฉตี

ตุ้มเห ตลุต สนุติกั คจุนดาติ อฏฐปริกขารว พุทธานุภาเวน อากาเสณ
คนุควา รมุโณ ปุรโต อฏฐังสุ ฯ

ราชา อฏฐปริกขารเว ทิสฺวา พุทธานุภาโว อโห วัต อจุนริยนุติ
วตฺวา ปริกขารเว คเหตุวา สีเส จเปตฺวา ตาฏกั อหา

๕ โภณโต อฏฐปริกขารว อหํ สํสารทฺทฺชโต
มฺณจิสฺสามิ ลภิสฺสามิ นิพฺพานํ ปวริ สิวนุติ ฯ

อิมํ คานํ วตฺวา สพฺพภารณานิ อตฺตนา มฺณจิตฺวา ตตฺถ ปพฺพชิ ฯ

๑๐ ททา มณฺธิอุนฺหีสํ หตฺถตฺเต จเปตฺวา เอวมหา โภ อุนฺหีสํ ทฺวํ พุทฺธสฺส
สนุติกั คนุควา ฆนฺเต ภควา มหาปนาทจกฺกวตฺติราชา รัชฺชสิริ ปหาย อชฺเชว
สาสเน ปพฺพชิตฺวา ทสฺพลสฺส สนุติกั อากนฺตุกาโม โหตีติ มยฺหํ สาสนํ ตถาคตฺส
นิเวเทหีติ ฯ อธิฏฺฐานปริโยสาเน มณฺธิอุนฺหีสํ สฺวณฺณหังสราชา วิย อากาเส
อพฺภุคฺคนุควา พุทฺธสฺส ปาเท ทิฏฺฐติ ฯ โส จิโต จ ปน สเจตโน วิย วิรวิตฺวา
รมุโณ สพฺพสาสนเมว พุทฺธสฺส นิเวเทสิ ฯ ททา ภควา สาชฺฐติ สมฺปฏฺิจฺฉิ ฯ

๑๕ อถ ราชา ปตฺตํ อํเส ลคฺคเหตุวา คาเม ปินฺทาย วิจริตฺวา ภตฺตมิสฺสํ
ลภิตฺวา เอกสฺมี จาเน ปริภุชฺชิ ฯ ปริภุชฺชาวสาเน อิติปิ โส ภควาติพุทฺธคฺคณฺจ
เกสา โดมาทิกมฺมฏฺฐานณฺจ ราชา ภาเวติ ฯ ททา ราชา อุตฺตสาหนานุภาเวน
โลเกยณานํ อุปฺปาเทตฺวา ฌานพฺเลน อากาเสณ อพฺภุคฺคนุควา พุทฺธสฺส สนุติเก
สมฺปาปฺนิ ฯ ราชา ภควนฺตํ ทิสฺวา ปตี อุปฺปาเทตฺวา วิสณฺณิ อโหสิ ฯ ภควา
๒๐ อาสนา อฏฺฐาย อุตฺกํ คเหตุวา ราชานํ อฺเร ปริปุโณฏฺฐสิ ฯ ราชา อฏฺฐาย
ปณฺจปติฏฺฐิจิเตน วนฺทิตฺวา มฺลฉลํ พุทฺธสฺส อฺปนาเมสิ ฆนฺเต ภควา เอกํ ฌมฺมํ
เม เทเสดาติ สตฺถารํ ยาจิ ฯ ภควา ฌมฺมํ เทเสนฺโต อหา มหาปฺริส
นิพฺพานคฺมนฌมฺมํ วิจาเรหีติ ฯ

ราชา เอก์ ฆมมปทํ สุตฺวา ฆนฺเต ฆควา โลกนายโก ทิฏฐตฺติ วตฺวา
นเชน คีวํ ฉินฺทิตฺวา พุทฺธสฺส ปาหฺมฺเฐ รุเปสฺสิ ฯ ปิตฺตานุภาเวณ จ พุทฺธานุภาเวณ
จ ราชา น มรฺติ ฯ สีสํ เอก์ ฆาถมาท

๕

ฆนฺเต ฆกฺขณฺนพฺพทฺธ	พุทฺโฆ เหนฺสฺสสิ ปฺรโต
ฉินฺนา สีสฺทาเนน	พุทฺโฆ เหนฺสฺสามี ปฺจฺจโต ฯ
ฆนฺเต ฆควา โลกนาถ	ปฺรโต คจฺฉนฺ นินฺพฺพานํ
ฉินฺนา สีสฺทาเนน	สีวํ คจฺฉนฺมี ปฺจฺจโตติ ฯ

ฆาถาปฺริโยสฺสานเ โส จุโต ตฺถิสฺตปฺเร นินฺพฺพตฺติวฺวา ทิพฺพสุขํ อนุภาวติ ฯ โภ
สฺวาริปฺปุตฺต ฆมฺมราชา โส ตีวิตฺทานณฺเณน พุทฺธมฺหานุภาวํ ปฺคฺโต อนุคฺเต
ฆวิสฺสฺติ ฯ

๑๐

โภ สฺวาริปฺปุตฺต ฆมฺมราชา สพฺเพ สฺตฺตา มยฺหญฺจ อริยเมตฺเตยฺยสฺส
จ ฆามสฺส จ ฆมฺมราชาสฺส จ ฆมฺมสามิสฺส จ นารทสฺส จ รัสสิมฺนิสฺส จ
เทวเทวสฺส จ นรสีหสฺส จ ทิสฺสสฺส จาติ อิมํสํ พุทฺธานํ สาสเน อคฺคฆมฺมํ สเจ
น ลภฺนฺติ ฯ ทฺถติปฺาติเลยฺยโฆสิสฺสฺโต อนุคฺเต สุมฺงฺคฺลสมฺพุทฺโฆ นาม ฆวิสฺสฺติ ฯ
ทสฺส สุมฺงฺคฺลสมฺพุทฺธสฺส สาสเน อคฺคฆมฺมํ ปฺคฺเถถาติ ฯ

๑๕

หฺตฺถติปฺาติเลยฺยสุมฺงฺคฺลพุทฺธสฺส อุตฺเทโส
ทสโม นินฺจฺจิตฺโต ฯ

	เมตฺเตยฺโย อุตฺตโม ราโม	ปสุเสโน โกลโลภิกฺขุ
	ทิมขงฺขี จ โสโณ จ	สุโภ โตเทยฺยพฺพราหฺมโณ
	นาลาคีรี ปาดิเลยฺโย	โพธิสฺสตะตา อิเม ทส
	อนุกฺกเมน สมฺโพธิ	ปาปฺถิสฺสนฺติ อนาคเต ฯ
๕	เมตฺเตยฺโย เมตฺเตยฺโย นาม	ราโม จ รามสมฺพุทฺโธ
	โกสโล ฆมฺมราชา จ	มารราชา ฆมฺมสामी
	ทิมขงฺขี จ นารโท	โสโณ รัสสิมฺนิ ตตา
	สุโภ จ เทวเทโว	โตเทยฺโย นรสีหโก
	ทิสฺโส นาม ชนปาโล	ปาดิเลยฺโย สุมงฺคโล
๑๐	เอเต ทส พุทฺธา นาม	ภวิสฺสนฺติ อนาคเต ฯ
	เมตฺเตยฺโย นาครุกฺโข จ	รามพุทฺโข ปิ จนฺทน
	ฆมฺมราชา นาครุกฺโข	สาลรุกฺโข ฆมฺมสामी
	นารโท จนฺทรุกฺโข จ	รัสสิมฺนิ จ ปิปฺถดี
	เทวเทโว จ จนฺปโก	ปาภฺถี นรสีโห จ
๑๕	นิโครฺช ทิสฺสสมฺพุทฺโธ	สุมงฺคโล นาครุกฺโข
	เอเต ทส รุกฺขา โพธิ	ภวิสฺสนฺติ อนาคเต ฯ
	อิเม ทส จ สมฺพุทฺธ	โย นโรปิ นมฺสฺสตี
	กปฺปสฺสทสฺสทานิ	นิริยํ โส น คจฺจตีติ ฯ
	อิตฺติ ทส อุตฺเตสฺยานิ	ทสพุทฺธสฺส ปารมี
๒๐	ฆมฺมเสนสฺส สฺสตุถาร	เหลทํ สมตํ ลียา ฯ

ทสโพธิสฺสตะตฺตเตโส นิฏฺฐีโต ฯ

สารโธ มณฺโฑโต วโร กปฺโป
เอเต ปญฺจวิธา กปฺปา
สารเ อเอกพฺพุโธ โโพธิ
วรกปฺเป ตโย พุทฺธา
๕ ภัทฺทกปฺเป ปญฺจ พุทฺธา

สารมณฺโฑโต จ ภัทฺโโก
สมพฺพุเชน สฺเทสิตา ฯ
มณฺฑกปฺเป จ ทฺติโย
จตุตฺตา สารมณฺฑเก
สมพฺพุเชน ปกาสิตา

อนาคตา ทส พุทฺธา นิฏฺฐิตา ฯ

๑๐ พุทฺธสฺส ปุชฺา
ธมฺมสฺส ปุชฺา
สงฺฆสฺส ปุชฺา
เต เยว ปุชฺา
อกุขรํ พุทฺธรูปญฺจ
อกุขรํ เอกเมกญฺจ
เอกปฺปณฺ์ จินเน ททฺวา
อภิวโป มหาปญฺโญ

มหาเตชวณฺโโต
มหาปญฺญวณฺโโต
มหาโภควณฺโโต
อสมมา ทิโลเก
โลกนาถสํสนํ
สมเมว ผลํ สिया
อสีติกปฺปโกฏฺฐิโย
ชาเรณฺโโต ปิฎฺฐกตฺตยํ

๑๕

นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย